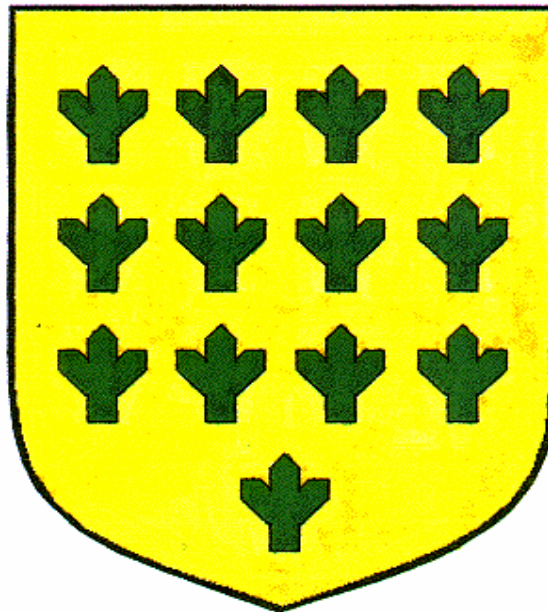

Töö nr 07.032

TAHEVA VALLA ÜLDPLANEERING

Kehtestatud Taheva Vallavolikogu 30. mai 2008 määrusega nr. 10

Tellijä:
Taheva Vallavalitsus

Koostas:
SA Valgamaa Arenguagentuur

Planeerija:
Henri Paves

Sisukord

SISSEJUHATUS	4
1 TAHEVA VALLA VÄÄRTUSED	5
2 ÜLDISTE MAA KASUTAMIS- JA E HITUSTINGIMUSTE SEADMINE	6
2.1 MÕISTED.....	6
2.2 ÜLDKASUTAVA HOONE MAA.....	6
2.3 KALMISTUMAA	6
2.4 PUHKE - JA VIRGESTUSMAA	7
2.5 HALJASALA JA PARKMETS A MAA.....	8
2.6 ELAMUMAA	8
2.7 TOOTMISMAA	9
2.8 KAUBANDUS-, TEENINDUS-, JA BÜROOHOONETE MAA	9
2.9 TEEMAA	10
2.10 MÄETÖÖSTUSMAA.....	10
2.11 TEHNOEHITISTE MAA.....	10
2.12 JÄÄTMEKÄITLUSE MAA	10
3 DETAILPLANEERINGU KOOSTAMISE KOHUSTUSEGA ALAD JA JUHUD	11
3.1 DETAILPLANEERINGU KOOSTAMISE KOHUSTUSEGA ALAD.....	11
3.2 DETAILPLANEERINGU KOOSTAMISE JUHUD	11
4 E HITAMISE PRINTSIIBID	12
4.1 E HITAMISE ÜLDPRINTSIIBID	12
4.2 E HITAMINE ROHEVÖRGUSTIKU ALALE	13
4.3 E HITAMINE VÄÄRTUSLIKELE MAASTIKELE JA MILJÖÖVÄÄRTUSLIKELE ALADELE... 13	
4.4 E HITAMINE KOIVA- MUSTJÕE MAASTIKUKAITSEALALE.....	14
5 ROHEVÖRGUSTIKU ALAD	15
5.1 ROHELISE VÖRGUSTIKU TUGIALAD JA KORIDORID	15
5.2 ROHELISE VÖRGUSTIKU TOIMIMIST TAGAVAD KASUTUSTINGIMUSED	16
6 VÄÄRTUSLIKUD MAASTIKUD	17
6.1 RIIKLIKU TÄHTSUSEGA VÄÄRTUSLIK MAASTIK	17
6.2 MAAKONDLIKU TÄHTSUSEGA VÄÄRTUSLIK MAASTIK	17
6.3 KOHALIKU TÄHTSUSEGA VÄÄRTUSLIKUD MAASTIKUD.....	18
7 MILJÖÖVÄÄRTUSLIKUD ALAD	19
8 LOODUSKAITSELISED PIIRANGUD	20
8.1 KOIVA-MUSTJÕE MAASTIKUKAITSEALA	21
8.2 AVALIKULT KASUTATAVAD VEEKOGUD.....	22
8.3 VEEKAITSEVÖÖNDID JA KALLASRADA	22
8.4 VEEKOGUDE KALDA KASUTAMISE KITSENDUSED, KALDA PIIRANGUVÖÖND JA KALDA E HITUSKEELUVÖÖND.....	23
8.5 RIIKLIKU KAITSE ALL OLEVAD MUINSUSKAITSELISED VÄÄRTUSED JA KASUTUSPIIRANGUD	23
9 TEHNILINE INFRASTRUKTUUR	24

9.1	TEED, AVALIKULT KASUTATAVATE TEEDE JA RADADE MÄÄRAMINE	24
9.2	ELEKTER	24
9.3	ÜHISVEEVÄRK JA -KANALISATSIOON	24
9.4	REOVEEPUHASTUSSEADMED	25
9.5	JÄÄTMEMAJANDUS	25
9.6	HALJASTUS JA HEAKORD	26
9.7	TULETÕRJE VEEVARUSTUS	26
10	ÜLDPLANEERINGU STRATEEGILISE KESKKONNAMÕJU	
	HINDAMISE TULEMUSED.....	27
	LISA 1. TAHEVA VALLA SWOT.....	29
	LISA 2. MAAKASUTUSE JUHTFUNKTSIOONIDE LOEND	30
	LISA 3. TAHEVA VALLA AVALIKULT KASUTATAVAD VEEKOGUD.....	31
	LISA 4. VEEKOGUDE KALDA KASUTAMISE KITSENDUSED, KALDA	
	PIIRANGUVÖÖND JA KALDA EHTUSKEELUVÖÖND	32
	LISA 5. TAHEVA VALLA ARHITEKTUURI-, ARHEOLOOGIA- JA	
	AJALOOMÄLESTISTE NIMEKIRI.....	34
	LISA 6. MAANTEEÄÄRSED VÖÖNDID.....	36
	LISA 7. MAANTEEÄÄRSETE VÖÖNDITE ULATUS.....	37
	LISA 8. TAHEVA VALLA TUGIMAANTEEDE, KÕRVALMAANTEEDE JA	
	KOHALIKE MAANTEEDE NIMEKIRI	38
	LISA 9. TAHEVA VALLA PUURKAEVUD.....	40
	LISA 10. TAHEVA VALLA PUHASTUSSEADMED.....	42
	LISA 11. SEADUSTEST TULENEVAD MAAKASUTUSPIIRANGUD	43

Sissejuhatus

Planeerimisseaduse kohaselt on üldplaneeringu eesmärgiks valla territooriumi arengu põhisuundade ja tingimuste määramine, aluste ettevalmistamine detailplaneerimise kohustusega aladel ja juhtudel detailplaneeringute koostamiseks ning detailplaneeringu kohustuseta aladel maakasutus- ja ehitustingimuste seadmine.

Taheva valla üldplaneering algatati 27. detsembri 2005. aasta Taheva Vallavolikogu määrusega nr 14 "Valla üldplaneeringu algatamine". Üldplaneering koostatakse kogu valla territooriumi kohta.

Üldplaneeringu koostamise eesmärk on määrata valla ruumilised arengusuunad ja seada tingimused, kuidas suunatakse vallas maakasutust ja ehitustegevust.

Üldplaneeringu koostamisel osalesid vallavalitsuse ametnikud, vallavolikogu ja -valitsuse liikmed ning kohalik kogukond. Valla kohta tehti SWOT-analüüs.

Üldplaneeringu koostamise käigus on kaalutlemise ja mõjude hindamise tulemusena leitud parimad lahendused säästvaks ja tasakaalustatud arenguks.

Valla üldplaneering koosneb kaardist ja seletuskirjast. Seletuskiri on planeeringulahenduse tekstiline osa, mis sisaldab maakasutus- ja ehitustingimusi. Tekstilises osas on antud üldprintsüübid, mis kehtivad kogu valla territooriumi kohta.

Planeeringu lisana on vormistatud planeeringu protsessi kaust, mis sisaldab lähteandmete ülevaadet, planeeringu koostamise ja menetlemise käiku ning muid materjale.

Üldplaneeringu koostas Taheva Vallavalitsus koostöös sihtasutusega Valgamaa Arenguagentuur.

1 Taheva valla väärtused

Taheva valla väärtusteks on:

- 1) kaunis loodus- ja kultuurimaastik;
- 2) Mustjõgi ja Koiva jõgi ning kuus järve: Aheru, Mäeräima, Laanemetsa Savijärv, Kuusaare, Alusmati ja Aheru Mudajärv;
- 3) Koiva-Mustjõe maastikukaitseala;
- 4) Koiva jõe puhkekohad ning Tellingumäe vaatetorn;
- 5) säilinud arhitektuurilised väärtused: kirikud, mõisakompleksi vanad ehitised ning kultuuripärandina säilinud Hargla kihelkond;
- 6) Via Hanseatica arenguvööndi mõjuala, valda läbib Valga-Võru maantee – Võru, Mõniste, Ape suunal.

Tuginedes Taheva valla arengukavale ja Taheva vallas toimunud SWOT-i tulemustele, on Taheva valla ruumilise arengu põhimõteteks:

- inimsõbraliku, säästliku ja keskkonnanõudeid arvestava elukeskkonna arendamine;
- välja kujunenud keskuste edasine arendamine ja laiendamine;
- loodus- ja taluturismi ning puhkepiirkonna arendamine;
- looduskeskkonna säilitamine;
- infrastruktuuri arvestava hoonestuse rajamine ning ehituskeskkonna kvaliteedi parandamine;
- ajalooliselt välja kujunenud ehitatud keskkonna tasakaalustatud arendamine;
- miljöväärtusega alade ja arhitektuuriliste ehitiste säilitamine ja arendamine;
- olemasolevate tootmisalade baasil säästliku ja keskkonnasõbraliku tootmise arendamine.
- Läti Vabariigiga ühendustee taastamine

Üldplaneeringuga ei kavandata muudatusi Taheva valla asustusstruktuuris. Ruumilise arengu kavandamisel lähtutakse põhimõttest, et Taheva vald on meeldivaks elukeskkonnaks kauni looduse keskel ning jätkatakse valla edasist arendamist puhkepiirkonnana. Üldplaneeringu eesmärgiks on looduskauni elukeskkonna ja traditsioonilise elulaadi säilitamine ning edasiarendamine.

2 Üldiste maa kasutamise- ja ehitustingimuste seadmine

2.1 Mõisted

Üldplaneeringuga on esitatud maa-aladele uusi võimalikke kasutusviise maade reserveerimise ehk uute otstarvete kavandamise näol. Maakasutuse juhtfunktsioon on ala põhimõtteline kasutusviis, s.t. kogu tegevus sellel alal on allutatud põhisihotstarbest tulenevale eesmärgile. Näiteks reserveeritud elamumaa tähendab sellist ala, mille peamiseks maakasutuse viisiks on elamumaa ja sellega seonduvad kõrvalkasutusviisid nagu äri, liiklus, haljastus jne. Maakasutuse juhtfunktsioonide loend on esitatud lisas nr 2.

Detailplaneeringuga võib täpsustada maakasutuse sihtotstarvete lubatud kasutuse mahte, mida võib väljendada protsentides.

2.2 Üldkasutava hoone maa

Taheva valla üldplaneeringuga ei reserveerita täiendavalt üldkasutatavate hoonete ja nende teenindamiseks vajalikku maad. Planeeringuga on määratletud olemasolevate haridus- ja lasteasutuste, spordihoone, sotsiaalhoolekande asutuste, kultuuri- ja valitsusasutuste hoonete ja rajatiste alune ning nende teenindamiseks vajalik maa.

Üldkasutava hoone maana (AA) on planeeringusse kantud järgmised maaüksused:

- 1) Taheva Sanatooriumi maa, tähis kaardil AA 1;
- 2) Laanemetsa kiriku maa, tähis kaardil AA 2
- 3) Koikküla lasteaia maa, tähis kaardil AA 3;
- 4) Vallamaja maaüksus, tähis kaardil AA 4;
- 5) Hargla Maakultuurimaja maa, tähis kaardil AA 5;
- 6) Hargla Kooli maa, tähis kaardil AA 6;
- 7) Hargla Hooldekodu maa, tähis kaardil AA 7;
- 8) Taheva külakeskuse maa, tähis kaardil AA 8;
- 9) Hargla kiriku maa, tähis kaardil AA 9.

Punktides 3-7 ja 10 nimetatud maad taotletakse Taheva valla munitsipaalomandisse vallaomandis olevate ehitiste teenindusmaana või maadena, mis on kuulunud Taheva vallale enne maade natsionaliseerimist. Punktides 1 ja 8 nimetatud maa on antud Taheva valla munitsipaalomandisse.

2.3 Kalmistumaa

Kalmistumaaks on planeeringus määratletud olemasolevate kalmistute maa. Punktis 2 nimetatud maa on EELK Hargla Koguduse omandis

- 1) Laanemetsa kalmistu maa, tähis kaardil K 1;
- 2) Hargla kalmistu maa, tähis kaardil K 2.

2.4 Puhke - ja virgestusmaa

Taheva vald kuulub Karula-Taheva loodusturismi piirkonda ning jääb Via Hanseatica Valgamaa mõjualale. Karula-Taheva loodusturismi piirkond moodustub looduslikult kaunistest aladest (Karula rahvuspark, Koiva puisniit; Mustjõe ja Aheru järve ümbrus jne) ning kultuurimälestiste (Karula ja Taheva mõisa hooned, Laanemetsa kirik, ohvrimännid, kalmistud jt).

Taheva valla looduslik omapära, reljeefi liigestatus, maastike vaheldusrikkus ja veekogud loovad eeldused puhkemajanduse ja loodusturismi arendamiseks. Turismi infrastruktuuri täiendamisel ja parandamisel võiks keskenduda teenuste mitmekesistamisele: loodus-, talu-, seiklus-, jahi-, pere- või terviseturism ning puuetega inimestele suunatud terviseturism.

Taheva valla turismi ja puhkemajanduse arendamiseks näeb vald ette alljärgnevad tegevused:

- Laanemetsa koolituskeskuse maaüksuse baasil turismi- ja majutusteenust ja muuseumi teenust pakkuva keskuse välja arendamine, selleks määratakse maaüksuse sihtotstarbeks puhke- ja virgestusmaa (tähis kaardil PP4);
- Taheva Sanatooriumi baasil välja arendada puhkevõimalusi ka vanuritele ja puuetega inimestele. Vanuritele ja puuetega inimestele suunatud terviseturismi arendamine toimub projektipõhiselt rahataotlusprojektide esitamisega välisfondidele;
- Hargla kiriku pastoraadi hoone baasil majutusasutuse välja arendamine;
- turismi ja vabaajakeskuse Dixieland edasine arendamine;
- ökoküla välja arendamine, mille eesmärgiks on ökoloogilise loodusturismi propageerimine Koiva-Mustjõe maastikukaitsealal. Selleks taastatakse küla hoonestus ning hoitakse ja säilitatakse olemasolevad niidukarjamaad, nende hooldamist karjatamisega jätkates; metsade majandamisel lähtutakse metsaseadusest, heast metsamajandamise tavast ning metsakorralduskavadest. Ökoküla rajamiseks vajaliku maa suurus selgub peale vastava projekti koostamist;
- kitsarööpalise raudtee taastamine turismi kergliiklusteeks;
- projektipõhise tegevuse tulemusena olemasolevate matkaradade ja veematkaradade ühendamine ühtseks võrgustikuks.

Puhkealana reserveeritakse alljärgnevad maa-alad:

- 1) Laanemetsa külaplatsi maa, tähis kaardil PP 1;
- 2) Koiva jõe laagriplatsi maa, tähis kaardil PP 2;
- 3) Koikküla spordiplatsi maa, tähis kaardil PP 3.

Loetletud maad taotletakse Taheva valla munitsipaalomandisse.

RMK hallatav Tellingumäe puhkekoht ning vaatetorni maa, tähis kaardil PP 5.

Turistide liikumise suundadest on olulised Valga-Võru mnt, Hargla-Lüllemäe tee, Koikküla-Karula tee ning Lüllemäe-Koobassaare-Laanemetsa teed, veematkarajad Mustjõel ja Koiva jõel ning RMK hallatavad matka- ja jalgrattarajad.

Mustjõel ja Koiva jõel kanuude randumiseks vajaliku maana reserveeritakse maa- alad planeeringu kaardil näidatud asukohtades.

Detailplaneeringute koostamisel ja ehitustegevuse korraldamisel käesolevas punktis loetletud puhke- ja virgestusaladel lähtub Taheva Vallavalitsus üldeesmärgist, milleks on käeoleva üldplaneeringu punktis 2.3 kokkulepitud tegevuste arendamine.

Taheva Vallavalitsusel on õigus:

1. algatada detailplaneeringu koostamine juhul, kui tekib kahtlus kavandatava ehitise takistavast mõjust punktis 2.3 loetletud tegevuste elluviimisele;
2. jätta üldplaneeringu punktis 2.3 loetletud tegevuste elluviimist takistav detailplaneering vastu võtmata ning teha detailplaneeringu koostajale ettepanekud vastuolude likvideerimiseks.

2.5 Haljasala ja parkmetsa maa

Haljasala ja parkmetsa maana (HP) reserveeritakse alljärgnevad maad:

- 1) Laanemetsa maa „Laaguste mets“, tähis kaardil HP 1;
- 2) Koikküla maa „Kaku mets“, tähis kaardil HP 2;
- 3) Hargla mets, tähis kaardil HP 3;
- 4) Hargla oja äärne haljasala, tähis kaardil HP 4;
- 5) Koikküla park, tähis kaardil HP 5.

Punktides 1-3 nimetatud maad taotletakse Taheva valla munitsipaalomandisse. Nimetatud alade hoonestamine on lubatud koostatud detailplaneeringute alusel. Detailplaneeringut koostamata on lubatud rajada parkmetsa teenindamiseks vajalikke hooneid ja rajatisi.

2.6 Elamumaa

Taheva valla arengukavas ja üldplaneeringus sätestatud valla arengu eesmärkide saavutamiseks planeeritakse elamualad eeskätt välja kujunenud kompaktse asustusega külakeskuste elamumaa laiendusena. Elamumaale ei kavandata kortermajade ehitamist.

Reserveeritud elamumaale nähakse ette:

- 1) kuni kahekorruseliste ühepereelamute või kaksikmajade ehitamist;
- 2) minimaalseks krundi suuruseks reserveeritud elamualadel on 3000 m²;
- 3) ühele elamukrundile on lubatud ehitada elamule lisaks kuni kaks kõrvalhoonet;
- 4) lubatud on kaubandus-, teenindus- ja büroohonemaa kõrvalfunktsioon 20 % ulatuses;
- 5) ühisvee- ja kanalisatsioonitrasside rajamine toimub vastavalt ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamise kavale. Detailplaneeringute koostamisel ja projekteerimistingimuste väljastamisel arvestatakse ühisveevärgi ja kanalisatsiooni arendamise kavas esitatud tingimuste ja nõuetega.

Reserveeritud elamumaana (EV) on planeeringusse kantud:

- 1) elamumaad Koikküla küla kompaktsest hoonestatud külakeskuse laiendusena tähis kaardil EV 1 ja EV 2;
- 2) elamumaad Laanemetsa kompaktsest hoonestatud külakeskuse välja arendamiseks tähis kaardil EV 3;
- 3) elamumaad Taheva küla kompaktsest hoonestatud külakeskuse laiendusena tähis kaardil EV 4;
- 4) elamumaad Hargla küla kompaktsest hoonestatud külakeskuse laiendusena tähis kaardil EV 5, EV6.

Reserveeritud elamumaadel detailplaneeringute koostamise käigus ehitusalade määramisel tuleb arvestada sellega, et ei planeeritaks uusi ehitisi Võru-Valga-Mõniste tugimaantee nr 67 sanitaarkaitsevööndisse. Liikluskorralduse planeerimisel näha ette planeeritava teedevõrgu sidumine kohaliku teedevõrguga ning vältida uute peale ja mahasõitude planeerimist Võru-Mõniste-Valga tugimaanteelt.

Taheva valla arengukavas ja üldplaneeringus sätestatud valla arengu eesmärkide saavutamiseks taotletakse Taheva, Hargla ja Koikküla kompaktselt hoonestatud külakeskuse laiendusmaa munitsipaliseerimist.

2.7 Tootismaa

Tootismaadena (TT) on planeeringus reserveeritud:

- 1) olemasolevate tootmisalade laiendused;
- 2) olemasolevate, kuid kasutusest väljalangenud põllumajanduslike tootmishoonete taaskasutusele võtmine.

Põllumajanduslikud tootmishooned, mis asuvad Koikkülas (tähis kaardil TT 1), Laanemetsa külas (tähis kaardil TT 2) ja Hargla külas (tähis kaardil TT 3) elamute läheduses, peavad ümberehitamisel oma mahult ja välisilmelt sobima olemasolevasse keskkonda. Kasutusele võib neid võtta juhul, kui tootmisest tulenev negatiivne mõju (müra, heitgaasid jms) ei välju tootismaa piiridest ning ei mõjutada lähiümbrust.

Planeeringuga välistatakse tootmishoonete rajamine ja renoveerimine, kui kaasneb:

1. negatiivne mõju elukeskkonnale (müra, lõhnad, heitgaasid jms);
2. suur keskkonnarisk

Detailplaneeringu koostamisel korraldatakse keskkonnamõju strateegiline hindamine vastavalt keskkonnamõjuhindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele. Strateegilise keskkonnamõju hindamise algatamise või algatamata jätmise otsustab vallavalitsus kaalutlus otsustuse alusel.

Tootmisettevõtte territooriumist tuleb 20 % haljastada, millest kõrghaljastus moodustab 60%. Tootismaadel parkimine ja liikluskorraldus lahendatakse kinnistusesiselt.

Tootismaadena on planeeringuga ette nähtud alljärgnevad maad:

- 1) Koikküla tootmisala, tähis kaardil TT 1;
- 2) Laanemetsa tootmisala, tähis kaardil TT 2;
- 3) Hargla tootmisala, tähis kaardil TT 3;
- 4) Lutsu tootmisala, tähis kaardil TT 4;
- 5) Koikküla farmi maaüksus, tähis kaardil TT5.

2.8 Kaubandus-, teenindus-, ja büroohoonete maa

Kaubandus-, teenindus-, ja büroohoonete (B) maa funktsiooni kannavad vallas:

- 1) Hargla bensiinjaama maa, tähis kaardil B 1;
- 2) Hargla kaupluse teenindusmaa, tähis kaardil B 2;

- 3) Koikküla side teenindusmaa, tähis kaardil B 3;
- 4) Koikküla Hiietamme maaüksus, tähis kaardil B 4;
- 5) Koikküla Aru maaüksus, tähis kaardil B5;
- 6) Hargla side, tähis kaardil B6.

2.9 Teemaa

Teemaana (LT) on planeeringuga ette nähtud:

Gaujienaga (Koivalinna) ühendustee taastamine. Ühendustee tehnilised näitajad: sõiduradade arv – 2, katendi tüüp – püsikate, võrdtugeva katte laius – 6m, maantee laius – 7m. Gaujienaga (Koivalinna) ühendustee taastamine omab suurt tähtsust, kuna selle lähedalt möödub Lätist Venemaale kulgev Riia-Pihkva Kivitee. Ühendustee taastamisega luuakse Riia-Pihkva Kiviteel liikuvatele turistidele parem võimalus külastada Taheva turismiobjekte. Üldplaneeringu kehtestamise hetkeks on ühendustee taastatud.

2.10 Mäetööstusmaa

Üldplaneeringu kaardile on kantud Valga maakonnaplaneeringus olevad andmed maardlate asukohtade kohta. Planeeringuga nähakse ette vallas olevate maardlate ja karjääride kasutuselevõtmine juhul, kui kaevandamine on seadustest tulenevalt võimalik. Karjääride ja maardlate kasutusele võtmisel tuleb juhinduda õigusaktides sätestatud nõuetest, koostada tuleb maavara geoloogiline uuring vastavalt keskkonnaministri määrusega kehtestatud üldgeoloogilise uurimistöö ja maavara geoloogilise uuringu tegemise korrale ning vajadusel teostada maardla avamisega kaasnevate keskkonnamõjude hindamine. Vastavalt Valga maakonnaplaneeringule on karjääride ja maardlate (TM) maa kantud üldplaneeringu joonisele.

Karjääride (TM) kasutamiseks reserveeritakse järgmine maa: Laanemetsa liivakarjääri maa, tähis kaardil TM1.

2.11 Tehnoehitiste maa

Kõik tehnoehitiste maaks (OT) määratud alad taotletakse munitsipaalomandisse. Tehnoehitiste maaks määratakse järgmised maaüksused::

- 1) Kalliküla biotiigi maaüksus, tähis kaardil OT 1;
- 2) Taheva biotiigi maaüksus, tähis kaardil OT 2;
- 3) Laanemetsa biotiigi maaüksus, tähis kaardil OT 3;
- 4) Koikküla biotiigi maaüksus, tähis kaardil OT 4;
- 5) Hargla 1 biotiigi maaüksus, tähis kaardil OT 5;
- 6) Hargla 2 biotiigi maaüksus, tähis kaardil OT 6;

2.12 Jäätmekäitluse maa

Planeeringuga nähakse ette võimalus välja ehitada Taheva-Karula jäätmete kogumispunkt. Selleks otstarbeks reserveeritakse Koikküla külas Taheva-Karula jäätmete kogumispunkti maa (tähis kaardil OJ 1).

3 Detailplaneeringu koostamise kohustusega alad ja juhud

3.1 Detailplaneeringu koostamise kohustusega alad

Detailplaneeringu koostamise kohustusega aladeks on:

1. Laanemetsa küla kompaktselt hoonestatud ala;
2. Hargla küla kompaktselt hoonestatud ala;
3. Koikküla kompaktselt hoonestatud ala;
4. Taheva Sanatooriumi maa-ala;
5. Taheva küla kompaktselt hoonestatud maa-ala.

Detailplaneeringu koostamise kohustusega alade piirid on kantud üldplaneeringu kaardile.

Tehnovõrgud detailplaneeringu koostamise kohustusega aladel tuleb projekteerida maa alla ja teemaale, võimalusel ühte kaevesse.

Väiksemad krundid võib moodustada alajaamade, pumplate ja teiste tehnorajatiste jaoks ilma detailplaneeringut koostamata.

Detailplaneeringu kohustusega alal võib ilma detailplaneeringu koostamiseta laiendada olemasolevat hoonet maapealsest kubatuurist üle 33% tingimusel, et projekteerimistingimused kooskõlastatakse naaberkinnistute omanikega ning tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju.

3.2 Detailplaneeringu koostamise juhud

Detailplaneeringu koostamine on kohustuslik järgmistel juhtudel:

- 1) kui soovitakse ehitada enam kui viiest pereelamust koosnevat hoonete gruppi;
- 2) hotelli rajamisel;
- 3) bensiinjaama rajamisel;
- 4) alla 1 ha pindalaga kinnistu jagamisel väiksemateks kinnistuteks eesmärgiga moodustada eraldiseisvaid ehituskrunte;
- 5) tootmisettevõtete rajamisel, kui tootmisest tulenevad negatiivsed mõjud (müra, saast, ebameeldiv lõhn, heitgaasid jms) väljuvad tootmismaa piiridest ning mõjutavad lähiümbrust või kavandatakse rajada üle 1000 m² ehitusaluse pinnaga tootmis- või laohoonet;

Hargla küla, Laanemetsa küla ja Koikküla endiste põllumajandushoonete peale ja juurde ehitamisel, juhul kui taotletakse tootmistegevuse jätkamist.

Taheva vald võib põhjendatud vajaduse korral alata detailplaneeringu koostamist nendel aladel ja juhtudel, mille puhul üldreeglina detailplaneeringu koostamise kohustust ei ole. Sellisteks aladeks ja juhtudeks on:

- 1) rohevõrgustikule ehitamine,
- 2) miljööväärtuslikud alad,
- 3) väärtuslikud maastikud,
- 4) riikliku kaitse all olevad maad,
- 5) avalikest huvidest lähtuvad juhud.

4 Ehitamise printsiibid

4.1 Ehitamise üldprintsiibid

Elamuehituses on põhiliseks ühepereelamute ehitamine. Soovitav on rajada kuni kahekorruselised katuse-, ärkli- või mansardkorrusega elamud, kõrgusega 9 meetrit ja katusekaldega 15-45 kraadi.

Ehitamisel juhendada alljärgnevatest põhimõtetest:

- 1) järgida traditsioonilisi ehitusmahtusid, ehitusmaterjale, arhitektuurseid lahendusi (katusekalde, välisviimistlusmaterjalid, fassaadi paiknemine tee suhtes jne);
- 2) uued hooned sobitada piirkonnas välja kujunenud ehituslaadiga ning arvestada piirkonna maastikulist tervikut ja miljööd;
- 3) arvestada küladele iseloomulikku struktuuri – hoonete (hoonegruppide) paigutust maastikul.

Ehitise püstitamisel tuleb arvestada, et selle juurde rajatavad kommunikatsioonid (teed, elektriliinid jt) ei muudaks maastiku esteetilist väärtust. Ehitiste püstitamisel hajaasutusse on vaja arvestada loodusliku ümbrusega, võimalusel säilitada olemasolev kõrghaljastus.

Soovitavalt eelistada vanade talukohtade ja olemasolevate teede korrastamist uute rajamisele. Soovitavalt vältida üle 5-kraadiseid katusekalde erinevusi ühes ja samas hoonetegrupis. Õuealale ehitamisel arvestada hoonestuse sobivust õueala miljöösse. Selleks, et talu moodustaks terviku, peaksid talu hooned arhitektuurilt omavahel sobima. Hoonete väliskuju, kasutatud materjalid ja detailid peavad olema võimalikult sarnased, hoonete katused sarnase stiili ja kaldega.

Ehitamisel arvestada lisaks riigimaanteede kaitsevööndile ka sanitaarkaitsevööndiga, lähtudes riigimaanteede perspektiivsest liiklussagedusest. Detailplaneeringutes on vaja näha ette kohalike teede võrk ja nende sidumine riigimaanteedega, arvestades ühistranspordi arendamise kavasad.

Ehitusprojekti seletuskiri peab sisaldama ehitamise käigus tekkiva ehitusprahi käitlemise juhised, samuti prügi käitlemise juhiseid.

Ehitusloa väljastamise tingimuseks on kohustada jäätmevaldajat korraldama jäätmete üleandmise jäätmeluba omavale või jäätmeregistris registreeritud jäätmekäitlejale.

Ehitamise vajadus rohevõrgustiku aladele peab olema põhjalikult läbi kaalutud ja põhjendatud, järgida tuleb ehitiste mõju maastikule ja rohevõrgustiku toimimisele. Arhitektuurseid lahendused peavad arvestama kohaliku maastikulise situatsiooni ja arhitektuursete tavadega.

Ehitise püstitamiseks maatulundusmaa sihtotstarbega katastriüksusele, millel ei asu ehitisi, moodustatakse iseseisev ehitise alust ning selle teenindamiseks vajalikku maad hõlmav katastriüksus, mille sihtotstarbe määrab detailplaneeringu koostamise kohustuse puudumise korral kohalik omavalitsus ehitise kasutamise otstarbe alusel.

Käesoleva üldplaneeringuga väljaspool määratud või reserveeritud alasid maakasutuse sihtotstarbeid ei muudeta ega nende määramist ei piirata. Nendel aladel sihtotstarvete määramist ja muutmist ei käsitleta üldplaneeringu muutmisena juhul, kui kinnistu senine maakasutuse juhtfunktsioon säilib vähemalt 70 % ulatuses. Nimetatud protsenti arvestatakse kinnistu pindalast ja maakasutuse juhtfunktsioonist, mis on moodustatud enne üldplaneeringu kehtestamist.

Juhul, kui kinnistu asub looduskaitsealal, kaitsealuse pargi alal või kui kinnistul paikneb looduse üksikobjekt või kaitsealuse liigi püsielupaik, tuleb vastavalt looduskaitseaduse § 14 lg 1 projekteerimistingimuste, ehitusloa ja väikeehitise rajamise nõusoleku väljastamisel ja detailplaneeringute koostamisel arvestada looduskaitseaduses sätestatud kitsendustega ning taotleda vajalikud Valgamaa Keskkonnateenistuse kooskõlastused.

Muinsuskaitsealal projekteerimistingimuste väljastamisel ning detailplaneeringute koostamisel tuleb arvestada muinsuskaitseaduses sätestatud kitsendustega ning taotleda vajalikud muinsuskaitseameti kooskõlastused.

4.2 Ehitamine rohevõrgustiku alale

Ehitustegevuse teostamisel rohevõrgustiku aladel tuleb arvestada alljärgnevaga:

- 1) soovitatavalt rajada väikese keskkonnariskiga objekte: elamud, puhkemajad jms;
- 2) soovitatavalt kasutada ehitiste välisviimistluse materjalidena looduslikke materjale, eelistatud välisviimistlusmaterjal puit ja looduslik kivi;
- 3) ei ole soovitatav rajada suuri infrastruktuuri objekte nagu näiteks prügilad, jäätmeoidlad, kõrge keskkonnariskiga rajatised. Juhul kui nende rajamine on möödapääsmatu, tuleb eriti hoolikalt valida rajatiste asukohta ja leevendada võimalikku negatiivset mõju;
- 4) krundil õuemaa maksimaalne pindala on 5000 m², õuemaa osas on lubatud metsamaa raadamine.
- 5) soovitatav hoone harja kõrgus on 8 m ja teine korrus üksnes katusekorrusena;
- 6) ehitustegevused, mis kavandavad joonehitisi, tuleb kooskõlastada maavalitsuse ja keskkonnateenistusega.

Rohevõrgustiku alade loetelu ja eesmärgid on esitatud punktis 5.

4.3 Ehitamine väärtuslikele maastikele ja miljööväärtuslikele aladele

Miljööväärtuslikele aladele püstitatavad ehitised planeeritakse, projekteeritakse ja ehitatakse nii, et säiliks ja tuleksid esile kohalikud loodus-, muinsus-, ja kultuuriväärtused, arvestades ehitamise üldnõudeid ning alljärgnevas peatükis esitatud erisusi.

Väärtuslikele maastikele ja miljööväärtuslikele aladele ehitades tuleb pöörata tähelepanu sellele, et säiliks:

- 1) ajalooliste ehitiste omapära ning miljööline terviklikkus;
- 2) ala looduslike motiivide ja vormide väljakujunenud suhe;
- 3) väljakujunenud ajalooline asustusstruktuur ja maastikumuster.

Vältida tuleb kõiki piirkonnale omaduselt või väljanägemiselt võõraid elemente. Esmajärjekorras on soovitatav kasutusele võtta vanad talukohad. Uute hoonete ehitamisel on soovitatav arvestada ajaloolist hoonestuse paiknemist, asukoha miljööst tulenevat stiili- ja kujundusnõudeid, olemasoleva hoonestuse kõrgust ning ajaloolist välisfassaadi.

Väärtuslike maastike ja miljööväärtuslike alade eripära säilimiseks tuleb uute hoonete ehitamisel, olemasolevate hoonete rekonstrueerimisel ja juurdeehituste tegemisel soovitatavalt järgida järgmisi põhimõtteid:

- 1) uute hoonete ehitamisel tuleb järgida olemasolevat õuestruktuuri, sh vältida kaugvaadete täisehitamist,
- 2) rajatavad hooned peavad sobima miljöösse, hooned peavad olema olemasolevatega sarnaste gabariitidega, ehitusaluse pinna, mahu ning katusekaldega;
- 3) olemasolevate hoonete remontimisel ja juurdeehituste tegemisel tuleb järgida hoonete arhitektuuri;
- 4) säilima peavad akende ja uste kuju, asend fassaadil ja seinas;
- 5) kasutada tuleks piirkonnale omaseid traditsioonilisi ja looduslike ehitusmaterjale, eelistatud välisviimistlusmaterjal on puit;
- 6) soovitatav hoonete harja kõrgus on 8 m ja teine korrus üksnes katusekorrusena.

Väärtuslike maastike ehitustingimuste koostamisel lähtutakse konkreetse ala eesmärgist.

Taheva vald võib nõuda uute hoonete ehitamisel miljööväärtuslikule alale:

- eskiisprojekti esitamist;
- vajadusel spetsiaalsete muinsuskaitseameti ekspertarvamuste koostamist;
- detailplaneeringu koostamist.

Taheva vallal on õigus jätta väärtuslikule maastikule ja miljööväärtuslikule alale jäävate kinnistute jagamisel ja ehitusalade määramisel või alale mitte iseloomulike ehitiste püstitamisel ala eesmärgiga vastuolus olev detailplaneering kehtestamata.

Miljööväärtuslike alade ja väärtuslike maastike loetelu ja eesmärgid on esitatud punktides 6 ja 7.

4.4 Ehitamine Koiva- Mustjõe maastikukaitsealale

Taheva valla üldplaneeringuga seatakse Koiva-Mustjõe maastikukaitsealale ehitamisel alljärgnevad tingimused:

1. soovitatavalt võtta esmajärjekorras kasutusse ning taastada endised talukohad ja endiste ehitiste asukohad;
2. ehitamisel on oluline hoonestuse paigutamine ja sobitamine maastikku;
3. ehitusmaterjalidena kasutada looduslikke materjale, eelistatud materjaliks on puit, ehitiste kõrgus on soovitatavalt poolteist korrust, katuse tüüp – traditsiooniline viilkatus;
4. soovitatav on rajada piirkonda looduses puhkamisega seotud ehitisi (turismitalud, matkarajad, lõkkeplatsid jms);
5. keelatud on kõrge keskkonnariskiga rajatise rajamine.

5 Rohevõrgustiku alad

5.1 Rohelise võrgustiku tugialad ja koridorid

Roheline võrgustik on loodusliku mitmekesisuse säilitamiseks kavandatud looduslike ja poollooduslike alade võimalikult seostatult toimiv süsteem.

Rohelise võrgustiku tugialade ja koridoride metsakategooriaks on üldjuhul tulundusmets, välja arvatud seadustega määratletud piirangutega aladel (kaitsealad, püsielupaigad jm).

Roheline võrgustik ühendab kaitsealad looduslike aladega ühtseks terviklikuks süsteemiks. Roheline võrgustik toetab bioloogilist mitmekesisust, tagab stabiilse keskkonnaseisundi ning hoiab alal inimesele elutähtsaid keskkonda kujundavaid protsesse (põhja- ja pinnavee teke, õhu puhastumine, keemiliste elementide looduslikud ringed jne).

Rohelise võrgustiku aladel arvestada lisaks käesolevale üldplaneeringule Valga maakonnaplaneeringu teemaplaneeringus "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnaningimused" sätestatud tingimusi ning soovitusi.

Taheva valla territooriumile jäävad alljärgnevad rohelise võrgustiku tugialad:

- 1) **Koiva-Mustjõe tugiala** jääb Valga-Võru maantee ja riigipiiri vahele. Looduslikest aladest on ligikaudu 65% ulatuses esindatud okasmetsad. Vähesel määral esinevad segametsad ning metsaalalised üleminekud soodes ja mineraalmaal. Küllaltki suure ja olulise osa moodustavad niidud. Tugiala sisse jäävad olemasolevad kaitsealad Koiva puisniit, Koiva- ja Malluste männikud ning hoiumetsadega metsakaitsealad ja mitu kaitsemetsade vööndit.
- 2) **Karula tugiala** ulatub ligikaudu võrdsetes osades Valga ja Võru maakonda. Ala sisse jääb Karula rahvuspark. Taheva vallas jääb tugiala koosseisu Ahero järve ümbruse metsa ja soolad.

Taheva valla territooriumile jäävad alljärgnevad rohelise võrgustiku koridorid:

- 1) **Koikküla koridor** ühendab Koiva-Mustjõe tugiala ja Karula tugiala. Tugiala on üks maakonna lõunatipus asuvatest ning Koiva-Mustjõe ja Karula tugiala ühendavatest koridoridest, 70% ulatuses segametsadega ala. Ülejäänud osal on karjamaad ning vähesel määral ka haritavad maad. Asustust koridori alal on vähe. Potentsiaalne konfliktala moodustub ribastruktuuri ja Valga-Võru tugimaantee lõikumisel.
- 2) **Taheva koridor** ühendab Koiva-Mustjõe tugiala ja Karula tugiala. Koridor on üks maakonna lõunatipus asuvatest ning Koiva-Mustjõe ja Karula tugiala ühendavatest koridoridest. Pooles ulatuses on ala kaetud okasmetsadega. Esineb ka segametsi ja metsaalaseid üleminekuid mineraalmaal. Koridor katab ühe nurga piirkonnast, mis on arvatud Natura 2000 võrgustiku eelvalikusse kui tähtis linnuala. Koridori sisse jääb Taheva asula, mille ümber on vähesel määral haritavat maad, kuid mis ei põhjusta rohelise võrgustikuga olulist konflikti. Potentsiaalne konfliktala moodustub ribastruktuuri ja Valga-Võru tugimaantee lõikumisel.
- 3) **Kalliküla koridor** ühendab Koiva-Mustjõe tugiala ja Karula tugiala. Tugiala on üks maakonna lõunatipus asuvatest ning Koiva-Mustjõe ja Karula tugiala ühendavatest koridoridest, mis kulgeb Valgamaa ja Võrumaa piiril. 60% ulatuses on ala kaetud okasmetsadega. Vähem on segametsa ning metsaalaseid üleminekuid.

Haritavat maad esineb seal minimaalselt. Koridori läänepiir kulgeb suures osas mööda Kalli oja. Alal on rohkesti kraave. Koridori loodeosas paiknevad kaitsemetsa kvartalid. Asustust on suhteliselt vähe. Potentsiaalne konfliktala moodustub ribastruktuuri lõunaosa ja Valga-Võru tugimaantee lõikumisel.

Planeeringus leiavad kajastamist olemasolevad konfliktalad, eelkõige väärtustatud alade (roheline võrgustik, väärtuslikud maastikud) ja joonrajatiste vahel. Konfliktaladele rakendatavatest meetmetest pakuvad planeeringu koostajad välja ühe võimaliku lahendusena paigaldada teedele liiklusmärgid võimaliku ohu teavitamiseks, näiteks hoiatusmärk – “Metsloomad” – see hoiatab autojuhte võimalikest ohtudest nimetatud koridorides.

5.2 Rohelise võrgustiku toimimist tagavad kasutustingimused

Rohelise võrgustiku aladel on prioriteediks väärtuslike metsa-, soolade ja poollooduslike koosluste säilitamine, erinevate liikide elupaikade ja kasvukohtade säilimine.

Rohevõrgustiku toimimise tagamiseks tuleb järgida järgmisi tingimusi:

- 1) arvestada rohelise võrgustikuga teede ja liinirasside rajamisel ning tagada liikidele rändeteedel ohutus liikluskorralduslike või tehniliste lahendustega;
- 2) säilitada rohevõrgustiku ökoloogiline sidusus;
- 3) rohelise võrgustiku koridoris ehitiste ja asustuse planeerimisel mitte lõigata läbi rohelise võrgustiku koridori;
- 4) soovitatavalt ei tohi looduslike alade minimaalne osatähtsus rohelise võrgustiku struktuurilelementidel langeda tugialas alla 90%;
- 5) metsamaade majandamisel tuleb lähtuda metsaseaduses sätestatud nõuetest, metsakorralduskavadest ning metsamajanduse heast tavast.

Käesoleva üldplaneeringuga tehakse ettepanek täpsustada Valga maakonnaplaneeringu teemaplaneeringus “Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” määratletud rohelise võrgustiku tugialade ja koridoride piire vastavalt üldplaneeringu kaardile.

6 Väärtuslikud maastikud

6.1 Riikliku tähtsusega väärtuslik maastik

Koiva ja Mustjõe ümbruse ja Koiva puisniidu riikliku tähtsusega ala väärtus seisneb alljärgnevas:

- põhiline väärtus on looduskaitse- ja puhkeotstarbeline. Ala sisse jääb palju looduskaitse- ja muinsuskaitsealuseid objekte;
- hästi on säilinud asustumuster;
- säilinud on kultuurilised ja ajaloolised objektid: Taheva mõisakeskus, jääkelder, pumbamaja, Hargla kalmistu ja kabel, Taheva mõisapark, Laanemetsa kirik;
- kaunid vaated Koiva jõele, Koiva ja Mustjõe luhtadele;
- suure looduskaitsealusega Koiva, Parmu ja Malluste männikud;
- alal paiknevad looduskaitsealused üksikud puud: Koiva ja Laanemetsa tammed, Laanemetsa pärn, Püha pettai.
- Alal on head võimalused loodusturismi arendamiseks.

Soovitused maakasutuse ja hoolduse osas ala piirides on järgmised:

- hoida korras kõiki põllu- ja rohumaid, erilist tähelepanu pöörata looduslike niitude traditsioonilisele hooldusele;
- säilitada ja korrastada Taheva mõisahooned, parki ja puiesteid, vältida uute hoonete ehitamist parki, mis ei ole seotud pargi funktsioonidega;
- jätkata matkajaile puhkekohtade loomist Koiva jõe äärsetes kaunites kohtades.

6.2 Maakondliku tähtsusega väärtuslik maastik

Aheru järve ümbruse väärtus seisneb:

- 1) kaunites vaadetes Aheru järvele;
- 2) kaunites järveäärsetes metsades, kus kultuurilisteks objektideks on Lustimägi ja Kantsimägi;
- 3) kõrges rekreatiivses väärtuses nii supluskohana kui ka perspektiivse puhkealana.

Soovitused maakasutuse ja hoolduse osas ala piires on järgmised:

- 1) säilitada järve ümbruse kaunid seene- ja marjametsad;
- 2) korrastada järve äärde viivad teed;
- 3) traditsiooniliste (Oore) supluskohtade ümbrust tuleks võimalusel niita ja võsast puhastada;
- 4) hoida kaunid Oore supluskoha vaated avatutena;
- 5) metsamaade majandamisel lähtuda metsaseaduses sätestatud nõuetest, metsakorralduskavadest ning metsamajanduse heast tavast.

Käesoleva üldplaneeringuga tehakse ettepanek täpsustada Valga maakonnaplaneeringu teemaplaneeringus "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused" määratletud Ahero järve ümbruse, kui maakondliku tähtsusega väärtusliku maastiku piire vastavalt üldplaneeringu kaardile.

6.3 Kohaliku tähtsusega väärtuslikud maastikud

Planeeringuga ei määratleta Koikküla ümbrust kohaliku tähtsusega väärtuslikuks maastikuks. Valla üldplaneeringuga on määratletud kohaliku väärtusega alad miljööväärtuslike aladena, mille säilitamiseks on üldplaneeringuga seatud eritingimused. Seetõttu ei ole otstarbekas käsitleda üldplaneeringus eraldi Koikküla ümbrust kui kohaliku tähtsusega väärtuslikku maastikku.

Käesoleva üldplaneeringuga täpsustatakse Valga maakonnaplaneeringu teemaplaneeringus “Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused” määratletud kohaliku tähtsusega Koikküla ümbruse väärtusliku maastiku piire. Üldplaneeringuga tehakse ettepanek muuta Valga teemaplaneeringuga määratletud kohaliku tähtsusega väärtuslike maastike loetelu ning arvata kohaliku tähtsusega väärtuslike maastike hulgast välja Ringeste ümbrus. Ringeste ümbrus ei oma Taheva valla seisukohalt rekreatiivset ega kultuuriloolist tähtsust.

7 Miljööväärtuslikud alad

Miljööväärtuslike aladena on määratletud alljärgnevaid ajaloolisi ehitisi ümbritsevad alad:

- 1) Lepa kitsarööpalise raudtee jaamahoone, tähis kaardil M 1;
- 2) Pügeri vana koolimaja hoone, tähis kaardil M 2;
- 3) Pügeri kitsarööpalise raudtee jaamahoone, tähis kaardil M 3;
- 4) Hargla koolimaja hoone, tähis kaardil M 4;
- 5) Taheva vana aidahoone Valga –Võru maantee ääres, tähis kaardil M 5;
- 6) Laanemetsa pargi ümber olev vana hoonestus, tähis kaardil M 6;
- 7) Laanemetsa Apostlik-õigeusu kirik ja endine koolimaja hoone, tähis kaardil M 7;
- 8) Sillaotsa talu endine magasiait (Dixielandi vana hoone), tähis kaardil M 8;
- 9) Hargla surnuaia kabel, tähis kaardil M 9;
- 10) Taheva Vallavalitsuse hoone Laanemetsa külas, tähis kaardil M 10;
- 11) Hargla luteri kirik, kiriku ümbruse vanad hooned, tähis kaardil M 15.

Nimetatud alade miljööväärtus seisneb väärtuslikus arhitektuuris ning ajaloolises hoonestuses.

Miljööväärtuslikuks alaks määratakse üldplaneeringuga:

- 1) Saru-Hargla ristimets Kallikülas, tähis kaardil M 11. Kalliküla ristipuude ümbruses olevat metsa majandada püsimeetsana ning vältida lageraiete teostamist. Kalliküla Ristipuude maa ala ulatus on näidatud üldplaneeringu kaardil;
- 2) Valgemägi Hargla külas, tähis kaardil M 12;
- 3) Essemägi Hargla külas, tähis kaardil M 13;
- 4) Kalgiahju mägi Laanemetsa külas, tähis kaardil M 14.

8 Looduskaitseelised piirangud

8.1 Looduskaitseobjektid Taheva vallas

Maastikukaitsealad ja hoiualad:

- 1) Koiva-Mustjõe maastikukaitseala (pindalaga 3245 ha, millest 2534 ha jääb Taheva valda);
- 2) Vaitka männik (pindalaga 3,22 ha);
- 3) Oore männikud (pindalaga 3,05 ha);
- 4) Malluste männikud (pindalaga 82,40 ha);
- 5) Koiva-Mustjõe luha hoiuala (pindalaga 532,9 ha), mille kaitse-eesmärk on EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide – lubjavaesel mullal liigirikaste niitude (6270*) – kaitse ja EÜ nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud linnuliikide elupaikade kaitse. Liigid, kelle elupaika kaitstakse, on siniraag (*Coracias garrulus*) ja rukkirääk (*Crex crex*);
- 6) Aheru järve hoiuala (pindalaga 231,3 ha), mille kaitse-eesmärk on EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüübi – vähe- kuni kesktoiteliste mõõdukalt kareda veega järvede (3130)² – kaitse;
- 7) Kiiviti järve hoiuala (pindalaga 12,67 ha), mille kaitse-eesmärk on EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüübi – vähe- kuni kesktoiteliste kalgiveeliste järvede (3140) – kaitse.

Kaitstavad looduse üksikobjektid on:

- 1) Laanemetsa pärn - asukohaga Laanemetsa küla;
- 2) Laanemetsa tamm - asukohaga Laanemetsa küla;
- 3) Koiva tamm - asukohaga Tsirgumäe küla, Parniku kinnistul;
- 4) Püha pettai - asukohaga Hargla küla, Berg-Kütuse kinnistul.

Kaitstavate liikide püsielupaigad on:

- 1) Koiva metsise püsielupaik - asukohaga Koiva küla,
- 2) Koikküla metsise püsielupaik - asukohaga Koiva küla,
- 3) Lepa väike-konnakotka püsielupaik - asukohaga Lepa küla,
- 4) Mustjõe metsise püsielupaik - asukohaga Hargla küla ja Kalliküla küla,
- 5) Eremiitpõrnika püsielupaik - asukohaga Koikküla küla,
- 6) Männisinelase püsielupaik - asukohaga Koiva ja Koikküla küla.

Kaitstavad pargid on:

- 1) Koikküla park (pindalaga 2,1 ha) - asukohaga Koikküla küla;
- 2) Laanemetsa park (pindalaga 3,37 ha) - asukohaga Laanemetsa küla;
- 3) Taheva park (pindalaga 3,4 ha) - asukohaga Tsirgumäe küla, Taheva Lastesaanatoorium kinnistul.

Kaitstava looduse üksikobjekti valitsejaks Taheva vallas on Valgamaa Keskkonnateenistus. Looduskaitseeaduse § 68 lõikest 1 tulenevalt moodustub looduse üksikobjekti kaitse alla võtmise otsuse jõustumisel selle ümber 50 meetri raadiuses

piiranguvöönd, kui kaitse alla võtmise otsusega ei kehtestata piiranguvööndi väiksemat ulatust. Kõigi Taheva vallas asuvate looduse üksikobjektide juurde viivad teed ja rajad on päikesetõusust päikeseloojanguni avalikuks kasutamiseks ning kinnisasja valdaja peab tagama nimetatud ajal inimeste juurdepääsu kaitstavale loodusobjektile.

8.1 Koiva-Mustjõe maastikukaitseala

Koiva-Mustjõe maastikukaitseala kaitse-eeskiri on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 6. oktoobri 2005. a määrusega nr 259.

Koiva-Mustjõe maastikukaitseala (edaspidi kaitseala) kaitse eeskirjast tulenevalt on kaitseala kaitse-eesmärk järgmine:

- 1) kaitsta EÜ nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud linnuliike ja selles direktiivis nimetatata, kaitset vajavaid rändlinnuliike, kes on ühtlasi I või II kategooria kaitsealused liigid, ning rukkirääku (*Crex crex*), kes on ühtlasi III kategooria kaitsealune liik;
- 2) EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide – jõgede ja ojade (3260) 3, kuivade nõmmede (4030), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*), lubjavaesel mullal liigirikaste niitude (6270*), niiskuslembeste kõrgrohustute (6430), lamminiitude (6450), puisniitude (6530*), vanade loodusemetsade (9010*), rohunditerikaste kuusikute (9050), soostuvate ja soolehtmetsade (9080), siirdesoo- ja rabametsade (91D0*) ning laialehiste lammimetsade (91F0) kaitse;
- 3) EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta II lisas nimetatud liikide, kes on ühtlasi II kategooria kaitsealused liigid, ja hariliku hingi (*Cobitis taenia*), hariliku võldase (*Cottus gobio*), tõmmuujuri (*Graphoderus bilineatus*), suure rabakiili (*Leucorrhinia pectoralis*), kes kõik on ühtlasi III kategooria kaitsealused liigid, ning jõesilmu (*Lampetra fluviatilis*), lõhe (*Salmo salar*) ja ebasüsiku (*Boros schneideri*) elupaikade kaitse.

Kaitseala maa- ja veela jaguneb vastavalt kaitsekorra eripärale ja majandustegevuse piiramise astmele üheteistkümneks sihtkaitsevööndiks ja üheks piiranguvööndiks. Koiva-Mustjõe maastikukaitseala kaitseeeskirja § 7 lõikest 1 tulenevalt on sihtkaitsevöönd kaitseala osa seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks. Sama eeskirja § 7 lõikest 1 tulenevalt on kaitsealal üksteist sihtkaitsevööndit, millest Taheva valla haldusterritooriumile jäävad alljärgnevad sihtkaitsevööndid:

- Alakonnu sihtkaitsevöönd,
- Koikküla sihtkaitsevöönd,
- Koiva konnu sihtkaitsevöönd,
- Kõrgeperve sihtkaitsevöönd,
- Lepa sihtkaitsevöönd,
- Parmu sihtkaitsevöönd,
- Parnika sihtkaitsevöönd,
- Vaitka sihtkaitsevöönd,
- Vaskpalo sihtkaitsevöönd.

Vastavalt Koiva-Mustjõe maastikukaitseala kaitseeskirja § 13 on piiranguvööndis lubatud majandustegevus. Piiranguvööndis on kaitseala valitseja nõusolekul lubatud uute ehitiste, kaasa arvatud ajutiste ehitiste püstitamine, arvestades käesoleva määruse § 5 punktides 5–8 sätestatut.

Kaitseala valitseja nõusolekul on piiranguvööndis lubatud veekogude veetaseme ja kaldajoone muutmine.

Koiva-Mustjõe looduslikud niidud, luhad, puisniidud või soostunud alad tuleb hoida põllumajanduslikus kasutuses ning metsade majandamisel järgida head metsade majandamise tava.

8.2 Avalikult kasutatavad veekogud

Vabariigi Valitsuse 18. 07. 1996. a määrusega nr 191 kinnitatud „Avalikult kasutatavate veekogude nimekirja” on Taheva vallas kantud jõed ja järved vastavalt lisas nr 3 esitatud loetelule. Vabariigi Valitsuse 18. 07. 1996. a määruse nr 191 muutmisel tuleb kohaldamisele muudetud määruse loetelu.

8.3 Veekaitsevööndid ja kallasrada

Vee kaitsmiseks hajureostuse eest ja veekogu kallaste uhtumise vältimiseks moodustatakse veekogu kaldaalal veekaitsevöönd. Veeseaduse § 29 lõike 2 kohaselt on veekaitsevööndi ulatuseks tavalisest veepiirist järvedel, veehoidlatel, jõgedel, ojadel, allikatel, peakraavidel ja kanalitel ning maaparandussüsteemide eesvooludel 10 m; maaparandussüsteemide eesvooludel valgalaga alla 10 km² on see 1 m.

Veekaitsevööndis on keelatud alljärgnevad tegevused:

- maavarade ja maa-ainese kaevandamine ning geoloogilise uuringu teostamine;
- puu- ja põõsarinde raie ilma maakonna keskkonnateenistuse nõusolekuta, välja arvatud raie maaparandussüsteemi eesvoolul maaparandushoiutööde tegemisel;
- majandustegevus, välja arvatud heina niitmine ja roo lõikamine;
- väetise, keemilise taimekaitsevahendi ja reoveesette kasutamine ning sõnnikuhoidla või -auna paigaldamine. Lubatud on taimekaitsevahendi kasutamine taimehaiguste korral ja kahjurite puhanguliste kollete likvideerimisel keskkonnateenistuse igakordsel loal (alus veeseadus § 29 lg 4).

Kallasrada on kaldariba avaliku veekogu ja avalikuks kasutamiseks määratud veekogu ääres ning asub kaldavööndis. Kallasraja laiust arvestatakse lamekaldal keskmise veeseisu piirjoonest ja kõrgkaldal kaldanõlva ülemisest servast, lugedes viimasel juhul kallasrajaks ka vee piirjoone ja kaldanõlva ülemise serva vahelist maariba. Kallasraja ulatus avalikuks kasutamiseks oleval veekogul on 4 m. Suurvee ajal, kui kallasrada on üle ujutatud, on selleks 2 meetri laiune kaldariba, mida mööda võib vabalt ja takistamatult veekogu ääres liikuda. Kaldal asuva kinnisasja valdaja on kohustatud tagama inimeste ja loomade vaba läbipääsu kallasrajal. Kaldal asuva kinnisasja valdaja on kohustatud tagama kallasrajale juurdepääsuks kasutava tee või raja avaliku kasutamise.

8.4 Veekogude kalda kasutamise kitsendused, kalda piiranguvöönd ja kalda ehituskeeluvöönd

Käesoleva üldplaneeringuga ei suurendata looduskaitseaduses sätestatud kalda ehituskeelu vööndi laiust. Kalda piiranguvööndi ja ehituskeeluvööndi ulatus ja kalda kasutamise kitsendused on esitatud lisas nr 4.

8.5 Riikliku kaitse all olevad muinsuskaitsetised väärtused ja kasutuspiirangud

Taheva valla kultuurimälestisteks tunnistatud objektide loetelu on esitatud lisas nr 5.

Kinnismälestiste kaitsevööndi ulatus

Kinnismälestise kaitseks on muinsuskaitseaduse alusel kehtestatud kaitsevöönd, mille suhtes kohaldatavad kitsendused ja milles tehtavad leevendused märgitakse kaitsekohustuse teatisse. Kaitsevööndiks on 50 m laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistamise õigusaktis ei ole ette nähtud teisiti. Muinsuskaitsealal projekteerimistingimuste väljastamisel ning detailplaneeringute koostamisel tuleb arvestada muinsuskaitseaduses sätestatud kitsendustega ning taotleda vajalikud muinsuskaitseameti load.

Muinsuskaitseaduse § 25 lõike 2 kohaselt on muinsuskaitseameti loata kinnismälestise kaitsevööndis keelatud teostada alljärgnevat tegevusi:

- 1) maaharimine, ehitiste püstitamine, teede, kraavide ja trasside rajamine ning muud mulla- ja ehitustööd;
- 2) puude ja põõsaste istutamine, mahavõtmine ja juurimine.

Planeeringuga tehakse ettepanek võtta arhitektuurimälestisena muinsuskaitse alla Laanemetsa kirik.

Vaba juurdepääsu tagamine kinnismälestiste juurde

Avalik-õigusliku isiku omandis oleval kinnisasjal asuva kinnismälestise juurde on igäühel vaba juurdepääs. Eraõiguslik isik, kelle kinnisasjal mälestis asub või kelle kinnisasja tavakohane juurdepääsutee mälestiseni viib, peab tagama igäühe vaba läbipääsu mälestiseni päikesetõusust loojanguni. Mälestiseks olevasse ehitisse või selle õue pääseb omaniku või valdaja lubatud ajal ja korras. Muinsuskaitseamet võib juurdepääsu kinnismälestisele piirata, kui vaba juurdepääsuga ohustatakse mälestist.

9 Tehniline infrastruktuur

9.1 Teed, avalikult kasutatavate teede ja radade määramine

Taheva Vallavolikogu määrab tee omaniku nõusolekul ja tingimustel ning vallavalitsuse ja omaniku vahel sõlmitud lepingu alusel eratee avalikuks kasutamiseks ning nimetab teehoiu korraldamise eest vastutava isiku. Avalikult kasutatavad teed on kohalikud maanteed, millede nimekiri koos tee nr ja nimetusega on esitatud lisas nr 8.

Teeseadusest lähtuvalt on planeeringule kantud riigimaantee kaitsevöönd, mille laiuseks on 50 meetrit sõiduraja teljest. Võru- Mõniste-Valga tugimaantee teljest on vaja arvestada 25 m ulatuses maad tee tehnilise tsooniga perspektiivseks teelaienduseks, kergliiklustee rajamiseks, kommunikatsioonide paigaldamiseks jms tegevuste tarbeks. Üldplaneeringuga ei nähta ette uusi peale ja mahasõite Võru-Mõniste-Valga tugimaanteelt.

Tee kaitseks, teehoiu korraldamiseks, liiklusohutuse tagamiseks ning teelt lähtuvate keskkonnakahjulike ja inimesele ohtlike mõjude vähendamiseks on ette nähtud teeäärsed kaitsevööndid. Lähtudes erinevast saaste ja maastiku tüübist on kolm erinevat vööndit ja nende piiride kaugus sõidutee servast erinevate maanteede klasside korral (Lisa nr 6,7).

Avalikult kasutava veekogu kallasrajale juurdepääsu tagamiseks sõlmitakse tee omaniku ja vallavalitsuse vahel tee avaliku kasutamise leping.

Teede tehnilise seisukorra parandamiseks ja piirkonna arengueelduste loomiseks vaja minevad tingimused ja vahendid määratletakse täpsemalt teehoiukas. Olulisemaks meetmeteks seatakse käesoleva planeeringuga valda läbivate kruusateede muutmist tolmuvabaks.

Üldplaneeringuga uute bussiliinide avamist ja uute peatuste rajamist ette ei nähta. Ühistranspordi arendamisel lähtutakse ühistranspordi arengukavadest, arvestades seejuures elanikkonna vajadusi. Üldplaneeringu realiseerimise käigus korrigeeritakse bussiihendust vastavalt arengukavale, arvestades seejuures elanikkonna vajadusi

9.2 Elekter

Põhiliinide osas ei nähta ette muudatusi. Olemasolevate põhiliinide rekonstrueerimine toimub vastavalt liinide tehnilisele seisukorrale ning AS Eesti Energia arengukavale. Täiendavate liinide väljaehitamine toimub projektipõhiselt liitumissoovist lähtuvalt .

Taheva valla üldplaneeringuga nähakse soovitavalt ette:

1. ehitada ja projekteerida uued ja rekonstrueeritavad elektriliinid maakaablisse,
2. detailplaneeringu kohustusega aladel projekteerida elektriliinid maakaablisse.

9.3 Ühisveevärk ja -kanalisatsioon

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni väljaehitamisel lähtutakse Taheva Vallavolikogu 22.07.2004.a määrusega nr 8 kinnitatud Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukavast. Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga kaetaval alal peab ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni

omanik või valdaja seda arendama selliselt, et oleks võimalik tagada kõigi sellel alal olevate kinnistute veega varustamine ühisveevärgist ning kinnistutelt heitvee ärajuhtimine ühiskanalisatsiooni.

Uute puurkaevude rajamisele eelistada kasutuses olevate puurkaevude rekonstrueerimist ja ühendamist uute võrkudega. Valla investeeringute toel rajatavate puurkaevude planeerimisel tuleks eelistada piirkondi, kus oleks võimalik liita maksimaalne arv uusi tarbijaid, tagamaks nende varustatus kvaliteetse põhjaveega.

Üldplaneeringuga on määratletud Hargla reoveekogumisala Hargla külas ning Koikküla reoveekogumisala Koikküla külas. Alade piirid on määratud üldplaneeringu kaardil.

Taheva valla omandis on: Hargla puurkaev, Hargla kooli puurkaev, Koikküla küla puurkaev, Laanemetsa küla puurkaev, Taheva küla puurkaev, Tsirgumäe puurkaev ja Kalliküla puurkaev. Tsirgumäe puurkaev on antud SA Taheva Sanatooriumile rendile. Puurkaevude loetelu koos tehniliste andmetega on esitatud lisas nr 9.

9.4 Reoveepuhastusseadmed

Taheva valla ühiskanalisatsiooni koosseisu kuulub 4 biopuhastit: Koikküla, Hargla, Hargla Kooli ja Hargla Hooldekodu biopuhastid. Kõik kuuluvad valla omandisse. Puhastusseadmete tehnilised andmed on esitatud lisas nr 10.

Reovee ärajuhtimise suublana kasutatakse:

- Koikküla reovee väljalasku: eelvooluni 4,9 km – Koiva jõgi;
- Hargla reovee väljalasku: eelvooluni 0,7 km – Mustjõgi;
- Hargla Kooli reovee väljalasku: eelvooluni 2,0 km – Hargla oja;
- Hargla Hooldekodu reovee väljalasku: eelvooluni 0,01 km – Kalli oja.

9.5 Jäätmemajandus

Taheva valla territooriumil jäätmete kogumise, veo, hoidmise, taaskasutamise ja kõrvaldamise korraldus, nende tegevustega seotud tehnilised nõuded ning jäätmetest tervisele ja keskkonnale põhjustatud ohu vältimise või vähendamise meetmed on sätestatud Taheva valla jäätmehoolduseeskirjaga.

Valga maakonna riskianalüüsist ja kriisireguleerimisplaanist tulenevalt ei ole käesoleva planeeringuga määratletud surnud loomade matmispaikade perspektiivseid asukohti. Käesoleva planeeringuga määratakse, et taudi tagajärjel surnud loomade matmispaigad kindlustab kinnistu omanik, järgides seejuures seadustes sätestatud nõudeid. Kavandatav loomsete jäätmete matmiskoht peab vastama keskkonnanõuetele ja kohaliku omavalitsuse organi kehtestatud heakorranõuetele. Kavandatava matmiskoha keskkonnanõuetele vastavuse kohta annab arvamuse maakonna keskkonnateenistus

Käesoleva planeeringuga taotletakse koostöös Valgamaa Keskkonnateenistusega ja Riikliku Looduskaitsekeskuse Põlva-Valga-Võru regiooniga Koiva Mustjõe maastikukaitsealal paikneva ebaseadusliku jääkreostuse likvideerimist.

Planeeringuga nähakse ette maa Koikküla jäätmete kogumispunkti välja arendamiseks.

9.6 Haljastus ja heakord

Taheva valla haljastuse ja heakorra põhimõtted sätestatakse Taheva valla heakorraeeskirjadega. Üldplaneeringuga määratakse piirdeaedade ja pügatavate hekkide maksimaalseks kõrguseks kompaktse asustusega aladel 2,0 m. Piirdeaed peab olema arhitektuurses kooskõlas krundi ümbrusega.

9.7 Tuletõrje veevarustus

Taheva vallas tuletõrjehüdrandid puuduvad. Tuletõrje vett võetakse olemasolevatest tiikidest. Oluline on tuletõrje veevõtukohtade rajamine ja hooldamine, eriti hajaasustuses väljaspool nõuetekohaste veevarustussüsteemidega varustatud piirkondi. Varem välja ehitatud tuletõrje veevõtukohtad vajavad ülevaatamist, et anda hinnang nende tehnilisele seisundile ja edaspidisele kasutatavusele. Üldplaneeringu kaardile on kantud avalike ja tähistatud tuletõrjeveevõtu kohtadena alljärgnevad kohad:

- Kalli oja,
- Hargla oja,
- Taheva Sanatooriumi tiik,
- Taheva keskuse tiik,
- Laanemetsa oja,
- Mäeräima järv,
- Koikküla kooli tiik,
- Ruusa oja
- Kõpsi tuletõrjетиик.

Uute ehitiste planeerimisel arvestatakse Vabariigi Valitsuse 27.10.2004 a määrusega nr 315 „Ehitisele ja selle osale esitatavad tuleohutusnõuded § 28 lõike 1 punktis 3 ning EVS 812-6:2005 „EHITISE TULEOHUTUS osa 6: Tuletõrje veevarustus“ sätestatud nõudeid.

10 Üldplaneeringu strateegilise keskkonnamõju hindamise tulemused

Taheva valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise viis läbi ekspertgrupp Arvo Järveti juhtimisel. Üldplaneeringu KSH eesmärgiks on planeeringulahenduse vastavuse hindamine valla keskkonnatingimustele.

Taheva valla üldplaneeringu juhtmotiiviks on valla elanikele soodsate elu- ja puhketingimuste loomine. Kavandatud maakasutuse muutused ei mõju väljakujunenud valla ruumilisele struktuurile negatiivselt. Hinnatav üldplaneering käsitleb piisava põhjalikkusega muinsuskaitse ja miljööväärtusega alasid. Käesolev Taheva valla üldplaneering loob eelkõige eeldused olemasolevate ja uute alade paremaks kasutamiseks lähtuvalt juba välja kujunenud ehitus- ja maakasutustraditsioonidest. Positiivne on eeldatav majandusliku arengu intensiivistumine ja kohaliku tööhõive suurenemine, mistõttu elamistingimuste paranemisega suureneb teenuste pakkumine ja investeeringute tulek valda ning tõuseb ka elukeskkonna kvaliteet üldiselt.

Konkreetsete tulevikus rajatavate objektide tehniliste lahenduste andmine polegi üldplaneeringu ülesanne ning seepärast ei pea ega saagi KSH detailsemalt käsitleda alles hiljem selguvatest tehnilistest üksikasjadest või ehitustööde tegemisest olenevaid keskkonnamõjusid. Selliste objektide nõuetekohane keskkonnamõju hindamine tehakse kas detailplaneeringu või projekti staadiumis.

Valla territooriumil olevaid kaitsealasid ja looduskaitse objekte planeeringu elluviimine otseselt ei mõjuta; mõju Natura 2000 võrgustiku aladele ei ole oluline. Soovitus endiste talukohtade kasutamiseks elamuehituseks teenib kultuurmaastiku säilitamise ja taastamise eesmärki, mis haakub pärandkultuurmaastiku kaitse-eesmärkidega.

- 1) Taheva valla hajaasutus ning endiste mõisate keskused on valla iseloomulike pärandkultuurmaastike olulised elemendid. Üldplaneeringuga kavandatud maakasutus järgib juba väljakujunenud maastikustruktuuri ja väärtustab säilinud kultuuripärandit.
- 2) Maa-asustuse laienemine/taastamine tuleb suunata esmajoones põliste asutusaladele, eelistades endisi talukohti, mis on elamiseks ka sobivamad.
- 3) Taheva vallavalitsuse oluliseks tegevuseks pärandkultuurmaastiku säilitamisel tuleb pidada muinsuskaitse nimekirjas olevate mõisahoonete ja rajatiste renoveerimisele kaasaaitamist.
- 4) Vajalik on teha valla territooriumil säilinud palkhoonete ja maakivist hoonete inventeerimine, et luua põhjendatud alused nende säilimisele ja hooldamisele kaasaaitamiseks.
- 5) Veekogudele ja põhjaveele valla üldplaneeringu elluviimine olulist keskkonnamõju ei avalda.
- 6) Ratsionaalse looduskasutuse laialdasemaks rakendamiseks on soodsad eeldused kalakasvatuse arendamiseks Mustjõe luhal ning Laanemetsa oja äärsetel aladel, kus on piisavalt hea kvaliteediga vett.

- 7) Üldplaneeringu elluviimine on positiivse sotsiaalse mõjuga. Arvestatud on kõigi sotsiaalsete gruppide huvisid ja vajadusi.
- 8) Naaberomavalitsuste koostöö põhisuunaks on turismi arendamine ning üldplaneeringu lahenduses on konkreetse tegevusena esitatud kergliiklustee rajamine endise Valga-Ape raudtee tammil. Edaspidi on võimalik Eesti ja Läti omavalitsuste koostööprojekti raames võimalik kergliiklustee pikendamine kuni Aluksneni.
- 9) Koiva luhaga parema tutvumise korraldamiseks on otstarbekas tugipunktide loomine Koikkülla (näiteks endisesse magasiaita) ning Taheva mõisa.
- 10) Eeldades, et kaitseala valitseja suudab Natura 2000 võrgustiku aladel, eelkõige poollooduslike koosluste esinemisaladel, korraldada nende ilme ja liigikoosseisu tagava tegevuse, nagu näeb ette Looduskaitseadus, võib muutuda Koiva-Mustjõe luhtade seisund pikemas perspektiivis soodsamaks. Üldplaneeringuga kavandatud tegevused seda ei takista.
- 11) Vajalik on Mustjõe luha hoiuala valitsejal Valgamaa Keskkonnateenistusel algatada projekt Mustjõe luha vanajõgede ja sootide puhastamiseks jõega püsiva ühenduse tagamiseks.
- 12) Arvestades Taheva valla loodusressursside vähest kasutusmäära ning mitteolulist mõju keskkonnale, puudub vajadus keskkonnaseire korraldamiseks.

Kokkuvõtvalt saab järeldada, et üldplaneering ja selle maakasutusstrateegia elluviimine parandab senist olukorda ning suurendab kontrolli vallas toimuva üle. Lähtudes sellest võib tõdeda, et Taheva valla üldplaneeringu elluviimine ei too kaasa olulisi negatiivseid keskkonnamõjusid, kui arvestatakse kõikide kehtivate keskkonnakaitse nõuete ja heade tavadega. Käsitletav Taheva valla üldplaneering on olemuselt keskkonnasõbraliku suunitlusega, kus on pööratud suurt rõhku keskkonna- ja looduskaitse küsimustele. KSH aruandes esitatud materjal on peamiselt täienduseks planeeringumaterjalile. Keskkonnakaitse soovitusel planeeringu elluviimisel lähtuvad võimalikult primaarsete lahenduste saamisest.

LISA 1. Taheva valla SWOT

Taheva valla tugevad küljed:

- privaatsus ja turvaline elukeskkond
- Läti piiri lähedus
- kaunis looduskeskkond ja maastik
- Koiva jõgi, Aheru järv
- SA Taheva sanatoorium
- ajaloolised kirikud (Hargla kirik ja Laanemetsa kirik)
- RMK rajatud matkarajad ja puhkekohad
- Karula rahvuspargi lähedus
- Haanja looduspargi lähedus
- ühine kihelkonnapiir Võrumaaga ja Lätiga
- hea telefoniühendus, internetiühendus ja normaalselt läbitavad maanteed
- maakonnakeskuse lähedus
- väike vald

Taheva valla nõrgad küljed:

- vähenev ja vananev elanikkond

Taheva valla nõrgad võimalused:

- tootmisalade taaskasutusele võtmine
- võimaluste loomine ettevõtluse soodustamiseks, väike-ettevõtluse toetamine
- piiriületustee taastamine Koivalinnaga (Gaujienaga)
- kaunite maastikuvaadete ja ajalooliste hoonete eksponeerimine
- sotsiaalteenuste väljaarendamine SA Taheva Sanatooriumi baasil
- jäätmejaama loomine
- kruusakarjääri taaskasutusele võtmine

Taheva valla ohud:

- ääremaastumise jätkumine
- maastik võsastub
- potentsiaalne klient jääb tulemata
- noored lahkuvad vallast
- ettevõtlikud inimesed lahkuvad vallast
- vähene investeerimissuutlikkus
- ajaloolised hooned lagunevad
- tootmishooned lagunevad ja rikuvad maastikupilti
- Kallikülas asuv omavoliline Saru lauatehase prügila

LISA 2. Maakasutuse juhtfunktsioonide loend

Tähis kaardil	Maakasutuse juhtfunktsioon	Seletus
EV	Elamumaa	elamu-, aiandus- ja suvilakruntide maa ning kuni 2 ha suuruse üldpindalaga eluasemekohtade maa, pere-, ridaelamumaa ja korterelamute maa.
AA	Üldkasutatavate hoonete maa	Haridus- ja lasteasutuste, spordihoone, sotsiaalhoolekande asutuste, kultuuriasutuste ja valitsusasutuste maa
B	Kaubandus-, teenindus- ja büroohonete maa	kontorite, äride ja teenindusotstarbeliste ehitiste alune maa ja nende teenindusmaa
TT	Tootmismaa	Tööstusettevõtete ja neid teenindava abitootmise ning toodangu ladustamiseks ja transportimiseks ettenähtud ehitiste alune maa, nende ehitiste teenindusmaa ning põllumajandusliku tootmishoone ja rajatise maa.
TM	Mäetööstusmaa	Karjäärde ja turbaväljade alune ning nende teenindusmaa.
PP	Puhke ja virgestusmaa	Turismi ja väljasõidukoha maa, puhkerajatiste maa, spordirajatiste maa, kogunemiskohtade ja kultuurirajatiste maa ning haljasala ja parkmetsa maa.
LT	Teemaa	liikluseks ja transpordiks ette nähtud maa koos ohutuse tagamiseks ja selle maa korrashoiuks ettenähtud ehitiste aluse ning nende ehitiste teenindusmaaga
OT OJ	Tehnorajatiste (OT) ja jäätmekäitluse maa (OJ)	Heitvee puhastusseadme alune ja selle teenindusmaa, veetootmise ja veepuhastuse ehitiste alune maa ning tootmis- ja olmejäätmete ladustamisplatsi, ettevõtte sanitaartsooni maa
M	Põllumajandusmaa ja metsamaa	põllumajandussaaduste tootmiseks ja metsakasvatuseks ettenähtud maa, mille hulka arvatakse ka katastriüksuse piires olev õuemaa ja muu maa
HP	Haljasala ja parkmetsamaa	maakasutuse sihtotstarve detailplaneeringus haljasala maa ja parkmetsa maa

LISA 3. Taheva valla avalikult kasutatavad veekogud

Jrk	Kood	Nimi	Lähe/Suubla asukoht	Pikkus (km), valgala pindala (km ²), järvedel pindala (ha)	Märkused
1	11542	Koiva jõgi	Läti /Liivi laht	460/1140	
2		Mustjõgi			
4	213660	Aheru järv järv	Koikkülast 3,5 km ida pool	234,0	väljavooluga
5	213661	Aheru Mudajärv	Koikkülast 3,5 km ida pool	7,6	väljavooluga
6	213680	Murujärv	Laanemetsalt 3,5 km kirde pool	0,9	väljavooluga
7	213710	Kuussaare järv	Laanemetsast 2 km kirde pool	1,8	väljavooluga
8	214972	Mäeräima järv	Laanemetsa	9,6	väljavooluga
9	11593	Hargla oja	Koobassaare järv/Mustjõgi	14	55,5
10	11546	Laanemetsa oja	Lillemäe külast 2 km idakirde pool/Koiva jõgi	24	72,6
11	11543	Ujuste oja	Kiivite järv/Koiva jõgi	17	53,9

LISA 4. Veekogude kalda kasutamise kitsendused, kalda piiranguvöönd ja kalda ehituskeeluvöönd

Looduskaitseaduse § 37 lõike 1 alusel on kalda piiranguvööndi laiuseks:

- 1) üle kümne hektari suurusel järvel ja veehoidlal ning üle 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel, ojal, maaparandussüsteemi eesvoolul 100 meetrit;
- 2) allikal ja kuni kümne hektari suurusel järvel ja veehoidlal ning kuni 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel, ojal, maaparandussüsteemi eesvoolul 50 meetrit.

Kalda piiranguvööndi laius on:

- Koiva jõel (kood nr 11542) 100 meetrit,
- Mustjõel (kood nr 11542) 100 meetrit,
- Aheru järvel (kood 213660) 100 meetrit,
- Aheru Mudajärvel (kood 213661) 50 meetrit,
- Murujärvel (kood 213680) 50 meetrit,
- Kuussaare järvel (kood 213710) 50 meetrit,
- Mäeräima järvel (kood 214972) 50 meetrit.

Looduskaitseaduse § 37 lõike 3 kohaselt on kalda piiranguvööndis keelatud alljärgnevad tegevused:

- reoveesette laotamine;
- matmispaiga rajamine;
- jäätmete töötlemiseks või ladustamiseks määratud ehitise rajamine ja laiendamine, välja arvatud sadamas;
- maavara ja maa-ainese kaevandamine;
- mootorsõidukiga sõitmine väljaspool selleks määratud teid ja radu ning maastiku-sõidukiga sõitmine, välja arvatud tiheasustusel haljasala hooldustööde tegemiseks, kutselise või harrastusliku kalapüügiõigusega isikul kalapüügiks vajaliku veesõiduki veekogusse viimiseks ning maatulundusmaal metsamajandustöödeks ja põllumajandustöödeks.

Looduskaitseaduse § 38 lõike 1 alusel on kalda ehituskeeluvööndi laiuseks:

- 1) üle kümne hektari suurusel järvel ja veehoidlal ning üle 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel, ojal, maaparandussüsteemi eesvoolul 50 meetrit;
- 2) allikal ning kuni kümne hektari suurusel järvel ja veehoidlal ning kuni 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel, ojal, maaparandussüsteemi eesvoolul 25 meetrit. Järve või jõe kalda metsamaal ulatub ehituskeeluvöönd kalda piiranguvööndi piirini.

Ehituskeeluvööndi laius (välja arvatud juhul kui kaldal asub metsamaa, sellisel juhul lähtuda ehituskeeluvööndi ulatuse määramisel kalda piiranguvööndi ulatusest) on:

- Koiva jõel (kood nr 11542) 50 meetrit,
- Mustjõel (kood nr 11542) 50 meetrit,
- Aheru järvel (kood 213660) 50 meetrit,
- Aheru Mudajärvel (kood 213661) 25 meetrit,

- Murujärvel (kood 213680) 25 meetrit,
- Kuussaare järvel (kood 213710) 25 meetrit,
- Mäeräima järvel (kood 214972) 25 meetrit.

Kalda ehituskeeluvööndis on uute hoonete ja rajatiste ehitamine keelatud. Looduskaitseaduse § 38 lõikes 4 sätestatud juhtude ehituskeeluvöönd ei laiene:

- 1) hajaasustuses olemasoleva ehitise õuemaale ehitatavale uuele hoonele, mis ei jää veekaitsevööndisse;
- 2) kalda kindlustusrajatisele;
- 3) supelranna teenindamiseks vajalikule rajatisele;
- 4) maaparandussüsteemile, välja arvatud poldrile;
- 5) olemasoleva ehitise esmakordsele juurdeehitisele juhul, kui juurdeehitise maht on väiksem kui üks kolmandik olemasoleva ehitise kubatuurist;
- 6) piirdeaedadele.

Looduskaitseaduse § 38 lg 5 kohaselt ei laiene ehituskeeld kehtestatud detailplaneeringuga või kehtestatud üldplaneeringuga kavandatud järgmistele ehitistele või rajatistele:

- 1) pinnavee veehaarde ehitisele;
- 2) sadamaehitisele ja veeliiklusrajatisele;
- 3) ranna kindlustusrajatisele;
- 4) hüdrograafiateenistuse ja seirejaama ehitisele;
- 5) kalakasvatusehitisele;
- 6) riigikaitse, piirivalve ja päästeteenistuse ehitisele;
- 7) tehnovõrgule ja -rajatisele;
- 8) sillale;
- 9) avalikult kasutatavale teele ja tänavale;
- 10) raudteele.

Lautrit ja paadisilda tohib rannale või kaldale rajada siis, kui see ei ole vastuolus ranna ja kalda kaitse eesmärkidega ja veeseaduse § 8 lõikega 2.

LISA 5. Taheva valla arhitektuuri-, arheoloogia- ja ajaloomälestiste nimekiri

Tabel 1. Arhitektuurimälestised

Jrk	Mälestise nimi	Asukoht	Registri number
1.	Hargla kirik	Hargla küla	23260
2.	Hargla pastoraadi peahoone	Hargla küla	23261
3.	Hargla pastoraadi purskkaev	Hargla küla	23262
4.	Hargla kõrtsihoone	Hargla küla	23263
5.	Hargla kalmistu kabel	Hargla küla	23264
6.	Taheva mõisa metsniku elamu	Kalliküla	23265
7.	Taheva mõisa metsniku abihoone	Kalliküla	23266
8.	Kalli postijaama tall-tõllakuur	Kalliküla	23267
9.	Kalli postijaama ait	Kalliküla	23271
10.	Koikküla mõisa magasiait	Koikküla	23268
11.	Koikküla mõisa tall-tõllakuur	Koikküla	23269
12.	Koikküla mõisa kuivati	Koikküla	23270
13.	Koikküla mõisa sepikoda	Koikküla	23272
14.	Koikküla mõisa aia piirdemüür	Koikküla	23273
15.	Taheva mõisa peahoone varemed	Tsirgumäe küla	23274
16.	Taheva mõisa park	Tsirgumäe küla	23275
17.	Taheva mõisa tuuleveski	Tsirgumäe küla	23276
18.	Taheva mõisa karjakastell	Tsirgumäe küla	23277
19.	Taheva mõisa kaalukoda	Tsirgumäe küla	23278
20.	Taheva mõisa tall-tõllakuur	Tsirgumäe küla	23279
21.	Taheva mõisa kelder	Tsirgumäe küla	23280

22	Taheva mõisa jääkelder	Tsirgumäe küla	23281
23	Taheva mõisa ait	Tsirgumäe küla	23282
24	Taheva mõisa veetorn-pumbamaja	Tsirgumäe küla	23283
25	Taheva mõisa küün	Tsirgumäe küla	23284
26	Taheva mõisa härjatall	Tsirgumäe küla	23285
27	Taheva mõisa viinaköök	Tsirgumäe küla	23286
28	Taheva mõisa sepikoda	Tsirgumäe küla	23287
29	Taheva mõisa viinakelder	Tsirgumäe küla	23288
30	Taheva mõisa aia piirdemüür	Tsirgumäe küla	23289

Tabel 2. Arheoloogiamälestised

Jrk	Mälestise nimi	Asukoht	Registri number
1.	Ohvrimänd	Hargla küla	13183
2.	Asulakoht	Kaliküla	13184
3.	Kalmistu "Kalgiahju mägi"	Laanemetsa küla	13185
4.	Kalmistu	Laanemetsa küla	13186
5.	Kalmistu "Ristikirikumägi"	Ringiste küla	13187
6.	Ohvrikivi	Tsirgumäe küla	13188
7.	Ohvrimänd	Tsirgumäe küla	13189

Tabel 3. Ajaloomälestised

Jrk	Mälestise nimi	Asukoht	Registri number
1.	II maailmasõjas hukkunute ühishaud	Hargla küla	4493
2.	Hargla kalmistu	Hargla küla	4494

LISA 6. Maanteeäärsed vööndid

Vööndi nimi	Mõju tase	Elukeskkonna iseloomustus	Võimalused majanduslikuks kasutamiseks
A. Tehnoloogiline vöönd	Õhk ja pinnas on saastunud. Maastik on täielikult ümber kujundatud.	Inimese pikaajaline viibimine vööndis võib olla tervisele kahjulik.	Maantee kaitseistandikud, tehnovõrgud.
B. Sanitaarkaitse vöönd	Õhusaaste ületab perioodiliselt lubatud piirkontsentratsiooni, pinnase saastamine võib arvestusliku perioodi lõpuks saavutada lubatud piirkontsentratsiooni. Maastik on tunduvalt muutunud.	Inimese elamine ja puhkamine on tervisele ohtlik.	Tootmisobjektid kooskõlas sanitaarnormidega. Lubatud osaliselt põllundus (v.a vilja- ja marjaistandikud, juurviljade kasvatamine).
C. Mõjuvöönd	Esineb õhusaaste-fooni ületamise üksikjuhtumeid. Hüdroloogia, mikrokliima üksikute näitajate muutumine: taime- ja loomastiku muudatused.	Sobib elamiseks, tuleb arvestades elukeskkonna taseme langemisega.	Piiratud võimalused puhke-, ravi- ja kultuuriasutuste paigutamiseks.

LISA 7. Maanteeäärsete vööndite ulatus

Vööndi nimi	I	II	III	IV ja V
A. Tehnoloogiline vöönd	30 m.	20 m	12 m	6 m
B. Sanitaarkaitse vöönd	300 m	200 m	200 m	60 m
C. Mõjuvöönd	3000 m	2000 m	1500 m	300 m

LISA 8. Taheva valla tugimaanteed, kõrvalmaanteed ja kohalike maanteed nimekiri

Tugimaanteed

Tabel nr 1

Nr	Nimi	Sõidutee, klass	Teekaitsevöönd	Sanitaarkaitsevöönd
67	VÖRU - MÕNISTE - VALGA	1,IV	50 m	60 m

Kõrvalmaanteed

Tabel nr 2

Nr	Nimi	Sõidu tee, klass	Teekaitse vöönd	Sanitaarkaitse vöönd	Aasta keskmine liiklussagedus ööp.	Loendus aasta
23207	MÄEKALLI - AOSILLA	1, V	50 m	60 m	50	2005
23208	HARGLA KOOL - KÕIVU	1, V	50 m	60 m	74	2005
23114	LAATRE - LÜLLEMÄE - HARGLA	1, V	50 m	60 m	145	2006
23210	LAANEMETSA - KOOBASSAARE	1, V	50 m	60 m	40	2005
23211	LOOSU - VASILA	1, V	50 m	60 m	8	2005
23110	KOIKKÜLA - METSOJA	1, V	50 m	60 m	25	2005
23213	KOIKKÜLA - SARBA	1, V	50 m	60 m	45	2005
23106	KIRBU - KOIKKÜLA	1, V	50 m	60 m	353	2005
23109	LÜLLEMÄE - KIIVITI	1, V	50 m	60 m	19	2005
23215	KARULA - RINGISTE	1, V	50 m	60 m	41	2005
23214	KÕPSI - LEPA	1, V	50 m	60 m	30	2005
23128	LEPA TEE	1, V	50 m	60 m	92	2005
23101	KOIKKÜLA - KOIVA - LAANEMETSA	1, V	50 m	60 m	85	2005
23111	LAANEMETSA - KIRIKUKÜLA	1, V	50 m	60 m	20	2005
23209	LAANEMETSA - TAHEVA SANATOORIUM	1, V	50 m	60 m	36	2005
23112	SOOBLASE - TSIRGUMÄE	1, V	50 m	60 m	148	2005
23113	TAHEVA - LÄTI PIIR	1, V	50 m	60 m	220	2005
23108	KÕPSI-MÖTTUSE	1, V	50 m	60 m	42	2005

Kohalikud maanteed

7790010	Lepa raudtee	Teekaitsevöönd 20 kuni 50 m
7790020	Lepa-Oisu-Mehlamäe	20 m
7790030	Kunagu-Ujuste	20 m
7790040	Juuta	20 m
7790050	Lillialliku	20 m
7790060	Hüti	20 m
7790070	Paluotsa	20 m
7790080	Piiri-Kase	20 m
7790090	Lättemäe-Turbasoo	20 m
7790100	Siili-Hiiobi	20 m
7790110	Puiestee	20 m

7790120	Koikküla	20 m
7790130	Pärtli	20 m
7790140	Järve-Loosu	20 m
7790150	Piirikõrtsi-Vaitka	20 m
7790160	Heitliku	20 m
7790170	Vallamaja	20 m
7790180	Laanemetsa surnuaia	20 m
7790190	Korkuna	20 m
7790210	Taheva teed	20 m
7790211	Taheva teed 2	20 m
7790220	Vahtramäe	20 m
7790230	Valli	20 m
7790240	Sooblase	20 m
7790260	Sanatooriumi	20 m
7790270	Antsu-Kirikumõisa	20 m
7790271	Antsu-Kirikumõisa 2	20 m
7790280	Pilpaküla	20 m
7790281	Pilpaküla 2	20 m
7790290	Apteegi-Põhja	20 m
7790300	Nõmmiku	20 m
7790310	Kooli-Riisa	20 m
7790320	Kooli-Tammeküla	20 m

LISA 9. Taheva valla puurkaevud

Tabel nr 1

jrk.nr	puurkaevu nimetus	passi number	sügavus (m)	veekiht	puurimise aasta	võimsus (m ³ /h)	märkused
1	Koikküla elamud	A680 M	93	D 3-2	1961	22	ei tööta, vajab tamponeerimist
2	Koikküla uus	6105	130	D 3-2	1989	30	töötab
3	Koikküla farm	A959 M	130	D 3-2	1963	19	ei tööta, vajab tamponeerimist
4	Kõpsi	2124	87	D 3-2	1968	8	töötab?
5	Lutsu farm	A230 M	100	D 3-2	1960	10	töötab
6	Kiivite farm	A398 M	80	D 3-2	1959	14	ei tööta, vajab tamponeerimist
7	Laanemetsa	1933	75	D 3-2	1967	7	ei tööta
8	Laaguste farm		85	D 3-2	1963	27	ei tööta
9	Laanemetsa farm	2105	90	D 3-2	1968	7	töötab
10	Hargla töökoda	1244 M	55	D 3-2	1964	8	ei tööta, vajab tamponeerimist
11	Hargla elamud	1932	75	D 3-2	1967	7	töötab
12	Kalli farm	2106	83	D 3-2	1968	15	töötab
13	Hargla kool	A211 V	60	D 3-2	1963	7	töötab
14	Taheva Sanatoorium	A930 M	65	D 3-2	1962	15	töötab
15	Tilga vahtkond		80	D 3-2	1977	9	töötab
16	Taheva metsapunkt		100	D 3-2	1969	9	töötab
17	Ringiste küla Väike-Nakatu talu	6665	105	D 3-2	1994		töötab
18	Ringiste küla Ringiste talu	6663	62,5	D 3-2	1994		töötab

Puurkaevude andmed

Näitaja	Puurkaevu nimetus ja number						
	Koik- küla	Laane- metsa	Kalli farm	Taheva metsa- punkt	Hargla elamud	Hargla kool	Taheva sana- toorium
Passi number	6105		2106	2475	1932	A-211-V	A-930-M
Kasutatav põhjaveekiht	D 3-2	D 3-2	D 3-2	D 3-2	D 3-2	D 3-2	D 3-2
Puurimise aasta	1989		1968	1969	1967	1963	1962
Tootlikkus passi järgi m ³ /h	17,0		15	15	15,0	15	15
Ekspluateeritav tootlikkus					200-700 m ³ /kuus		
m ³ /h							
m ³ /d	30,56						45
Pumba mark	korpus NP24C 4'' 2200; mootor 2,2 kW HP3 380				NF 95- B/17		4''86530
Reguleerimiseseade							
Sanitaartsoon (m)	30		30	30	30	30	
Puurkaevu sügavus (m)	130		83	100	75	60	65

LISA 10. Taheva valla puhastusseadmed

1. Koikküla puhastusseadmed

Koosseis: võrekaev, liivapiüüdja, jaotuskaev, BIO-50, biotiigid 2 x 900 m².

Projekteeritud vooluhulk: 50-75 m³/d

Projekteeritud reostuskoormus: 10-22 kg BHT₅/ d

Projekteeritud puhastusefekt: 80 % BHT₅ osas + 80 % biotiikidel

2. Hargla puhastusseadmed

Koosseis: jaotuskaevud, septik 2x 3 – 3000, biotiigid 2x 1400 m²

Projekteeritud vooluhulk: 50-75 m³/d

Projekteeritud reostuskoormus: 10-22 kg BHT₅/ d

Projekteeritud puhastusefekt: 80 % BHT₅ osas + HHT + 80 % biotiikidel

3. Hargla Kooli puhastusseadmed

Koosseis: jaotuskaevud, septik, biopuhasti, bioreaktor, järelsetiti, proovivõtukaev-2005.a rekonstrueeriti reoveepuhasti. Paigaldati reoveepuhasti BIOT 25/2,5.

Rekonstrueeritud projektjõudlus 3 m³/d

Projektkoormus 25 inimekvivalenti

Paigaldusvõimsus 0,7 kw

4. Hargla Hooldekodu puhastusseadmed

Koosseis: jaotuskaevud, septik, biotiik 420 m²

Projekteeritud vooluhulk 20- 40 m³/d

Projekteeritud reostuskoormus: 10-20 kg BHT₅/ d

LISA 11. Seadustest tulenevad maakasutuspiirangud

Veehaarde sanitaarkaitseala

Veehaarde sanitaarkaitseala on olmevee võtmise kohta ümbritsev maa- ja veeala, kus vee omaduste halvenemise vältimiseks ning veehaarderajatiste kaitsmiseks kitsendatakse tegevust ja piiratakse liikumist. Veehaarde sanitaarkaitseala ulatus on vastavalt Veeseadusele 50 m puurkaevust, kui vett võetakse põhjaveekihist ühe puurkaevuga. Põhjaveehaarde sanitaarkaitsealal on majandustegevus keelatud, välja arvatud:

- 1) veehaarderajatiste teenindamine,
- 2) metsa hooldamine,
- 3) heintaimede niitmine,
- 4) veeseire.

Põhjaveehaarde sanitaarkaitsealal, mille laius on üle 30 meetri, rakendatakse looduskaitsealade sätetud ranna või kalda piiranguvööndi kitsendusi. Sanitaarkaitseala ei moodustata, kui vett võetakse põhjaveekihist alla 10 m³ ööpäevas ühe kinnisasja vajaduseks. Ühe kinnisasja omanikule vajaliku kaevu asukoht peab olema võimalike reostusallikate (kogumiskaevud, käimlad, prügikastid, väetise- ja sõnnikuhoidlad, õlimahutid, kanaliseerimata saunad jne.) suhtes põhjaveevoolu suunas (järgib üldjoontes maapinna kallakust) ülesvoolu ja neist krundi piires võimalikult kaugemal (mitte vähem kui 10 m).

Tee kaitsevöönd

Tee kaitseks, teehoiu korraldamiseks, liiklusohutuse tagamiseks ning teelt lähtuvate keskkonnakahjulike ja inimesele ohtlike mõjude vähendamiseks rajatakse tee äärde kaitsevöönd. Riigimaanteed kaitsevööndi laius mõlemal pool sõiduraja telge ja mitme sõiduraja korral mõlemal pool äärmise sõiduraja telge on 50 m. Kohaliku maantee kaitsevööndi laius on mõlemal pool sõiduraja telge ja mitme sõiduraja korral mõlemal pool äärmise sõiduraja telge 20 kuni 50 m.

Elektrivõrgu kaitsevööndid

1. piki õhuliine – maa-ala ja õhuruum, mida piiravad liini teljest mõlemal pool järgmistel kaugustel paiknevad mõttelised vertikaaltasandid:
 - alla 1 kV pingega liinide korral 2 m,
 - kuni 20 kV pingega liinide korral 10 m,
 - 35 – 110 kV pingega liinide korral 25 m,
 - 220 – 330 kV pingega liinide korral 40 m;
2. piki maakaabelliine – maa-ala, mida piiravad mõlemal pool liini 1 m kaugusel äärmistest kaablitest paiknevad mõttelised vertikaaltasandid;
3. alajaamade ja jaotusseadmete ümber – maa-ala 2 m kaugusel piirdeaiast, seinast või nende puudumisel seadmest.

Telekommunikatsiooni liinirajatise kaitsevöönd

Vastavalt elektroonilise side seadusele on liinirajatise kaitsevööndiks kaks meetrit liinirajatise keskjoonest või rajatise välisseinast liinirajatise paralleelse mõttelise jooneni või tõmmitsataga raadiomasti korral selle kõrgusega või vabalt seisva raadiomasti korral selle 1/3 kõrgusega ekvivalentse raadiusega mõttelise ringjooneni maapinnal, meetrites.

Kanalisatsiooniehitiste veekaitseõued ja pumplate kujad

Alus: Veeseadus, Vabariigi Valitsuse 16.05.2001. a määrus nr 171, Kanalisatsiooniehitiste veekaitseõued, Keskkonnaministri 16.10.2003. a määrus nr 75, Nõuete kehtestamine ühiskanalisatsiooni juhitavate ohtlike ainete kohta, Keskkonnaministri 16.11.1998. a määrus nr 65. Heitveesuublana kasutatavate veekogude või nende osade nimekirja reostustundlikkuse järgi kinnitamine, Vabariigi Valitsuse 31.07.2001. a määrus nr 269, Heitvee veekogusse või pinnasesse juhtimise kord.

Kanalisatsioon on ehitiste või seadmete süsteem heitvee ja reovee kogumiseks või suublasse juhtimiseks. Reovee kogumisealaks nimetatakse ala, kus on piisavalt elanikke ja majandustegevust reovee kogumiseks kanalisatsiooni kaudu reoveepuhastisse või heitvee juhtimiseks suublasse. Määrusega „Kanalisatsiooniehitiste veekaitseõued” kehtestatakse reovee kogumiseks, puhastamiseks või suublasse juhtimiseks rajatud kanalisatsioonitorustiku, reoveepuhasti (välja arvatud kohtpuhasti ehk reovee eelpuhasti), pumpla või muu reovee kogumise, puhastamise ja heitvee suublasse juhtimisega seotud hoone või rajatise veekaitseõued.

Reoveepuhastid jagunevad:

- suurteks reoveepuhastiteks ehk suurpuhastiteks, mille jõudlus on üle 2000 inimekvivalendi (edaspidi ie);
- väikesteks reoveepuhastiteks ehk väikepuhastiteks, mille jõudlus on kuni 2000 ie;
- omapuhastiteks üksikmajapidamise reovee puhastamiseks.

Inimekvivalendiks loetakse ühe inimese põhjustatud keskmise ööpäevase tingliku veereostuskoormuse ühikut. Biokeemilise hapnikutarbe (BHT7) kaudu väljendatud inimekvivalendi väärtus on 60 g hapnikku ööpäevas. Kuja kanalisatsiooniehitiste veekaitseõuete määruse tähenduses on kanalisatsiooniehitise, välja arvatud torustik, lubatud kõige väiksem kaugus tsiviilhoonest või joogivee salvkaevust. Kuja ulatus sõltub suublaks olevast pinnasest ja selle omadustest, reoveepuhasti jõudlusest, reovee puhastamise viisist ja reoveepumplasse juhitava reovee voluhulgast.

Väike- ja suurpuhastite nõutavad kujad sõltuvalt reovee puhastamise viisist ja reoveepuhasti jõudlusest:

Reoveepuhastite kujad

Reovee puhastamisviis	Kuja (meetrites)			
	Väikepuhasti jõudlus (ie)		Suurpuhasti jõudlus (ie)	
	kuni 2000 ie	2000-10 000 ie	10 000-100000 ie	üle 100 000ie
Reoveesettetaendus- ja kompostimisväljakutega mehhaaniline või bioloogiline reoveepuhasti või eraldi paiknevad reoveesettetaendus- ja kompostimisväljakud	100	150	200	300
Mehhaaniline või bioloogiline reoveepuhasti, kus reoveesetet käideldakse kinnises hoones	50	100	150	200
Biotiik, tehismärgala, avaveeline taimestikpuhasti	100	200	500	800

Põhja- ja pinnavee kaitse põllumajanduslikest reostusallikatest pärineva reostuse eest

Alus: Veeseadus, Vabariigi Valitsuse 28.08.2001. a määrus nr 288, Veekaitse nõuded väetise- ja sõnnikuhoidlatele ning siloladustamiskohtadele ja sõnniku, silomahla ja muude väetiste kasutamise ja hoidmise nõuded, Keskkonnaministri 30. detsembri 2002. a määrus nr 78 Reoveesette põllumajanduses, haljastuses ja rekultiveerimisel kasutamise nõuded.

Põhja- ja pinnavee kaitseks põllumajanduslikest reostusallikatest pärineva reostuse ennetamiseks ja piiramiseks tuleb järgida Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatud mineraalväetiste, sõnniku ning silomahla kasutamise ja hoidmise nõudeid. Sõnnikuga on lubatud anda haritava maa hektari kohta külvikorra keskmisena kuni 170 kg lämmastikku aastas. Mineraalväetistega on lubatud anda haritava maa hektari kohta külvikorra keskmisena 30 kg fosforit aastas ja selline kogus lämmastikku, mis on põllumajanduskultuuride kasvuks vajalik ning vastavuses kehtestatud mineraalväetiste, sõnniku ning silomahla kasutamise ja hoidmise nõuetega. Haritava maa ühe hektari kohta tohib pidada kuni 1,5 loomühikule vastaval hulgal loomi. Suuremale arvule loomühikutele vastaval hulgal loomi haritava maa ühe hektari kohta tohib pidada nõuetekohase mahutavusega sõnnikuhoidla või sõnniku- ja virtsahoidla või sõnniku müügilepingu olemasolu korral. Põllumajanduses, haljastuses ja rekultiveerimisel reoveesette kasutamisel tuleb järgida keskkonnaministri määrusega kehtestatud nõudeid.

Põllumajandustootjal on soovitatav järgida head põllumajandustava st üldtunnustatud tootmisvõtteid ja -viise, mille järgimise korral ei teki ohtu keskkonnale. Allikate ja karstilehtrite ümbruses on 10 m ulatuses veepiirist või karstilehtrite servast keelatud väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamine ning vee kvaliteeti ohustav muu tegevus.

Maaparandussüsteemidega seotud nõuded

Alus: Maaparandusseadus, Keskkonnaministri 24.12.1996. a määrus nr 64, Veekaitse nõuete kehtestamine maaparandussüsteemide ehitamisel ja ekspluateerimisel, Vabariigi Valitsuse 02.07.2003. a korraldus nr 423, Riigi poolt korrashoitavate ühiseesvoolude loetelu.

Maaparanduseks peetakse maaparandusseaduse tähenduses maa kuivendamist, niisutamist ja maa veerežiimi kahepoolset reguleerimist, samuti happeliste muldade lupjamist ning agromelioratiivsete, kultuurtehniliste ja muude maaparandushoiutööde tegemist maatulundusmaa sihtotstarbega maa ja maapiirkonnas paikneva põllumajanduslikult kasutatava elumumaa sihtotstarbega eluasemekohtade maa viljelusväärtuse suurendamiseks. Maaparandussüsteem on maatulundusmaa ja eluasemekohtade maa kuivendamiseks või niisutamiseks või veerežiimi kahepoolseks reguleerimiseks vajalike hoonete ja rajatiste kogum. Maaparandushoid on maaparandussüsteemi ja selle maa-ala ning nendega seotud keskkonnakaitserajatiste hooldamine ja uuendamine, happeliste muldade lupjamine, agromelioratiivsete ja kultuurtehniliste tööde tegemine maatulundusmaa ja eluasemekohtade maa viljelusväärtuse säilitamiseks ning suurendamiseks.

Maaparandussüsteemi reguleeriv võrk maaparandusseaduse tähenduses on veejuhtmete võrk liigvee vastuvõtmiseks või vee jaotamiseks. Reguleeriv võrk peab tagama maaviljeluseks sobiva mullaveerežiimi ja viima miinimumini reostuse leviku ohu. Maaparandussüsteemi eesvool maaparandusseaduse tähenduses on kuivendusvõrgust volava liigvee ärajuhtimiseks või niisutusvõrgu veehaardesse vee juurdevooluks rajatud veejuhe või loodusliku veekogu reguleeritud lõik, mille veeseisust sõltub reguleeriva võrgu nõuetekohane toimimine.